



Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Wijngaardstraat 9-15 (Oudenaarde, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2020I235
Maart 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK



Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Floortje Heirman

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	13
1.3.6.2	Geplande werken	14
1.4	Assessmentrapport	19
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	19
1.4.1.1	Landschappelijke situering	20
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	24
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	25
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	26
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	27
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	27
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	32
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	34
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	41
1.5	Synthese	45
2	Bibliografie	47



FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 5: Synthese geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	16
Figuur 6: Inplantingsplan weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	17
Figuur 7: Plan niveau -1 weergegeven op weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	17
Figuur 8: Terreinprofielen nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).....	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	21
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de profiellijnen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 12: Hoogteverloop (Bron: Geopunt).	23
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	25
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	26
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	28
Figuur 17: Algemene situeringskaart van Oudenaarde naar Van Deventer, 16de eeuw , projectgebied bij benadering aangeduid met rode contour. (Bron: Callebout, D., De Groote, K. & Ameels, V., 2012, p.22.).....	33
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, ca. 1640 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Villaretkaart, 1745-1748 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 21: Projectgebied bij benadering weergegeven op de maquette van Nézot, 1748-1752 (bron: http://www.le-petit-bruges.be/le-petit-bruges_foto/maquette_13.htm).	37



Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	38
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 26: Topografische kaart van 1884 (Bron: Cartesius).	39
Figuur 27: Topografische kaart van 1910 (Bron: Cartesius).	40
Figuur 28: Zoneringsplan technische verslag (Bron: Technisch verslag in kader van grondverzet: Wijngaardstraat 9-15 te 9700 Oudenaarde, BPO BVBA, p.38).....	41
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1990 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000- 2003 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008- 2011 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt).....	44
Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	44



TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....19



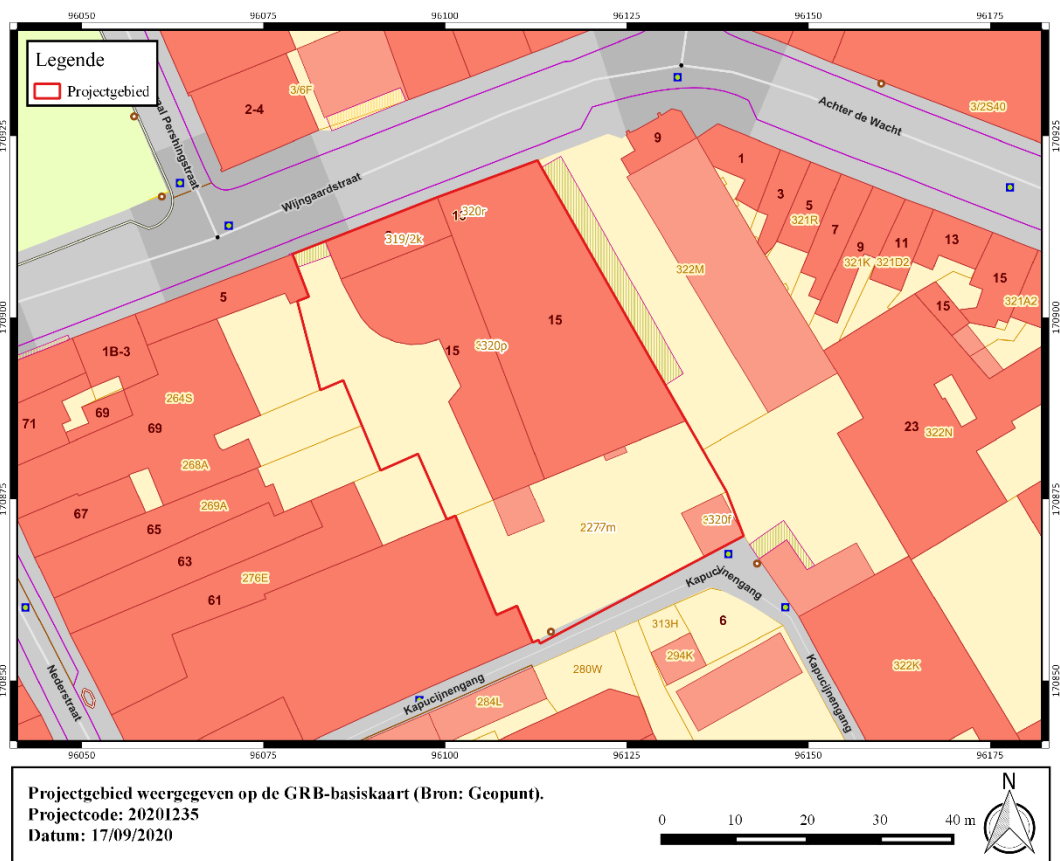
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

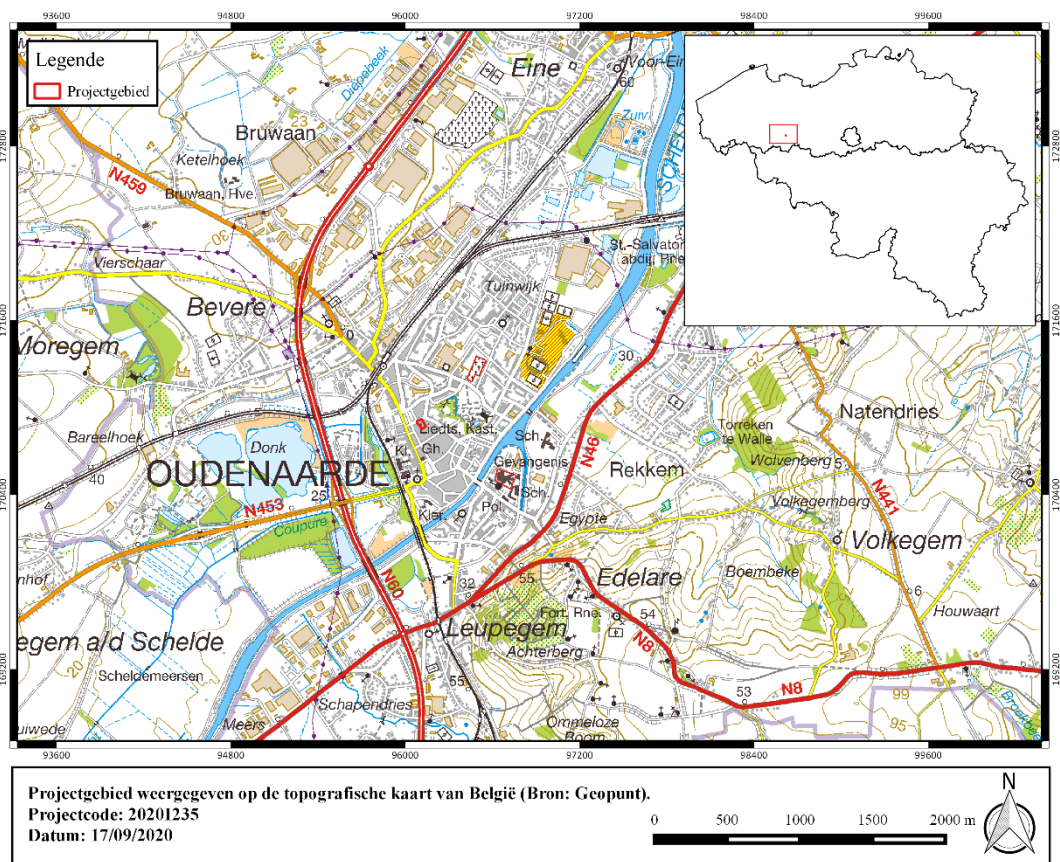
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Oudenaarde
	Deelgemeente	/
	Postcode	9700
	Adres	Wijngaardstraat 9-15 9700 Oudenaarde
	Toponiem	Wijngaardstraat 9-15
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 96079 Y _{min} = 170855 X _{max} = 96141 Y _{max} = 170921
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oudenaarde, Afdeling 1, Sectie B, nr's 277m, 319/2k, 320f, 320p, 320r Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Floortje Heirman (archeoloog) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	





Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).



Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Oudenaarde. Het terrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 2250 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. Het plangebied is op heden nog bebouwd. Deze bebouwing dient vooreerst gesloopt te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geadviseerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.



1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Wijngaardstraat 9-15 Oudenaarde werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

Op het belendende perceel, ten oosten van het plangebied werd dit jaar een archeologisch vooronderzoek door middel van proefputten uitgevoerd (**ID 13670**). In de 17^{de} en 18^{de} eeuw was hier het Kapucijnenklooster gelegen. Tijdens het onderzoek kwamen funderingsresten die gelinkt kunnen worden met het voormalige klooster aan het licht. Het merendeel van het metselwerk was echter in de late 19^{de} – 20^{ste} eeuw te dateren.

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>



fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Jacob van Deventerkaart, ca. 1560
- Sanderuskaart, ca. 1640
- Villaretkaart, 1745-1748
- Maquette van Nézot, 1748-1752
- Ferrariskaart, 1771-1777
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp, 1842-1879
- Topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854
- Topografische kaart van 1884
- Topografische kaart van 1910

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

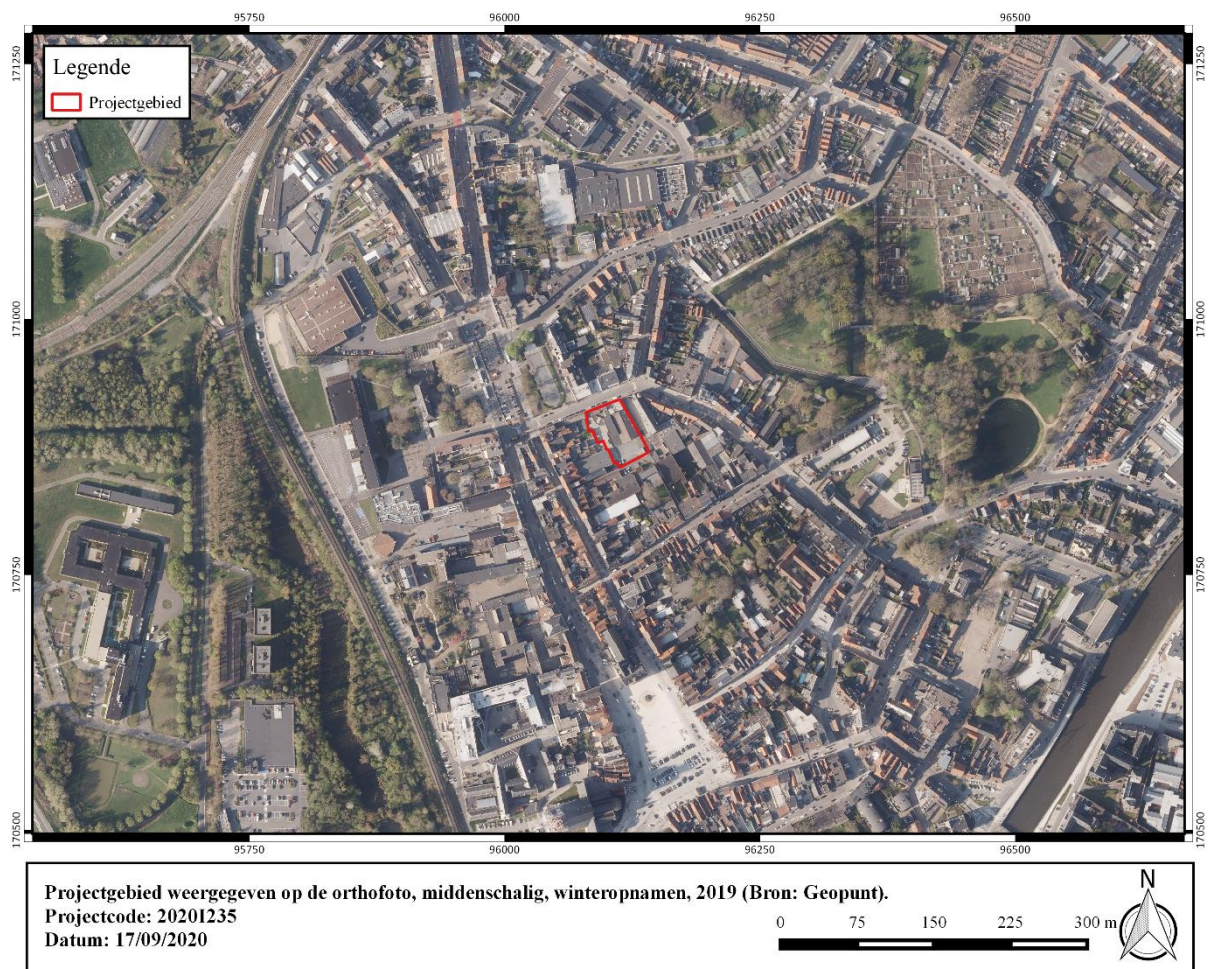
² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het plangebied is gelegen in Oudenaarde, in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen. Oudenaarde grenst in het noorden aan Lede en Gavere; in het oosten aan Zwalm, Rekelberg en Brakel; in het zuiden aan Ronse; en in het westen aan Anzegem.

De projectzone is gelegen aan de Wijngaardstraat, ter hoogte van huisnummers 9-15, op zo'n 250 m ten noorden van de huidige stadskern (markt) van Oudenaarde. De oppervlakte van het plangebied bedraagt 2250 m² en omvat percelen 277m, 319/2k, 320f, 320p en 320r van afdeling 1, sectie B.



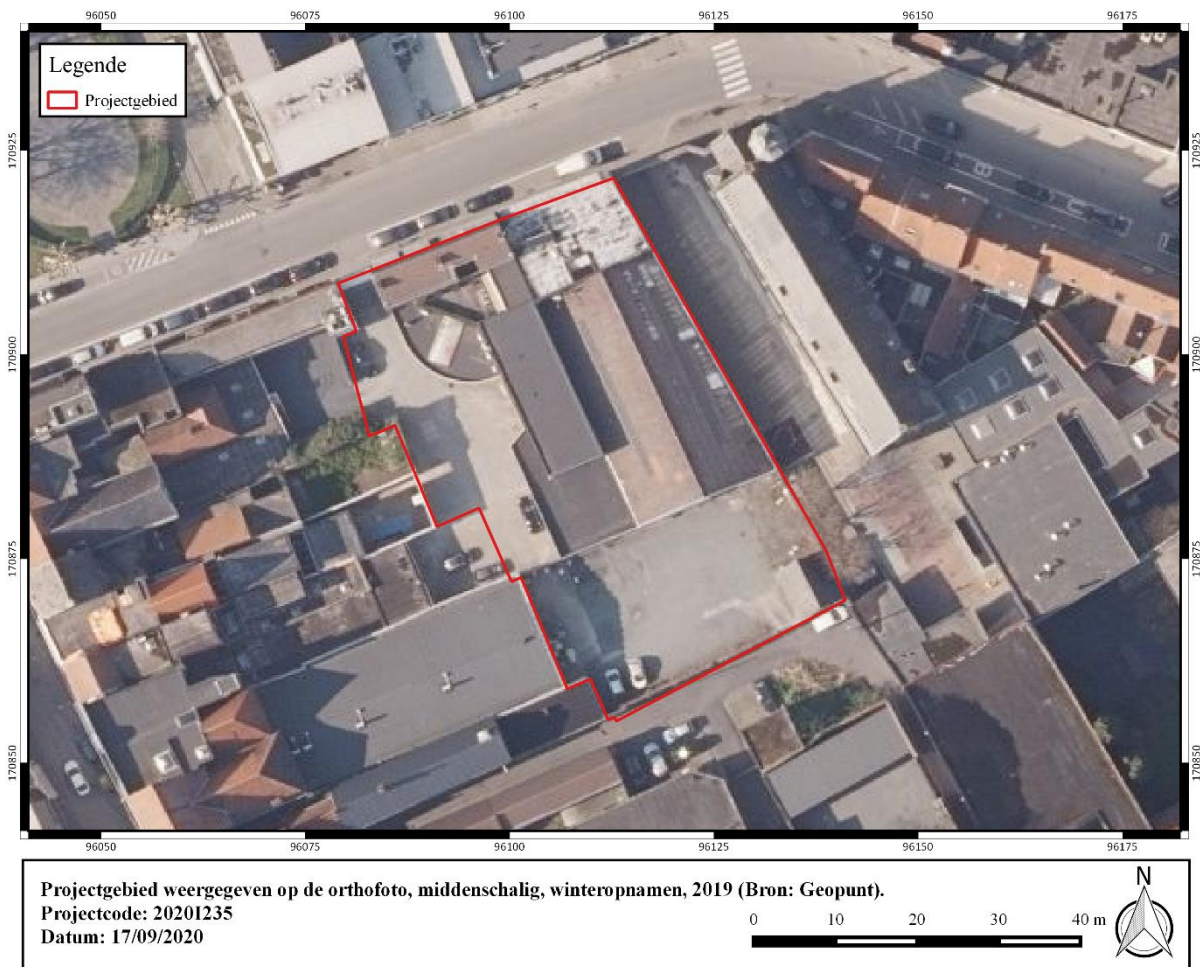
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 2250 m².

Op heden is de projectzone grotendeels bebouwd (ca. 1270 m²). Het overige gedeelte is ingenomen door verharding (ca. 980 m²). De bebouwing betreft er een tot 1967 gevestigde verffabriek. Daarna werd er in dezelfde gebouwen een autoherstelplaats uitgebaut tot 2012. Aan de straatzijde situeert zich een kelder met een oppervlakte van ca. 88 m².



Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van een residentie van in totaal 26 appartementen. Aan de Wijngaardstraat wordt op het gelijkvloers een commerciële ruimte ingericht. De geplande werken omvatten tevens de realisatie van een fietsenberging, vuilnisberging en 2 autoliften.

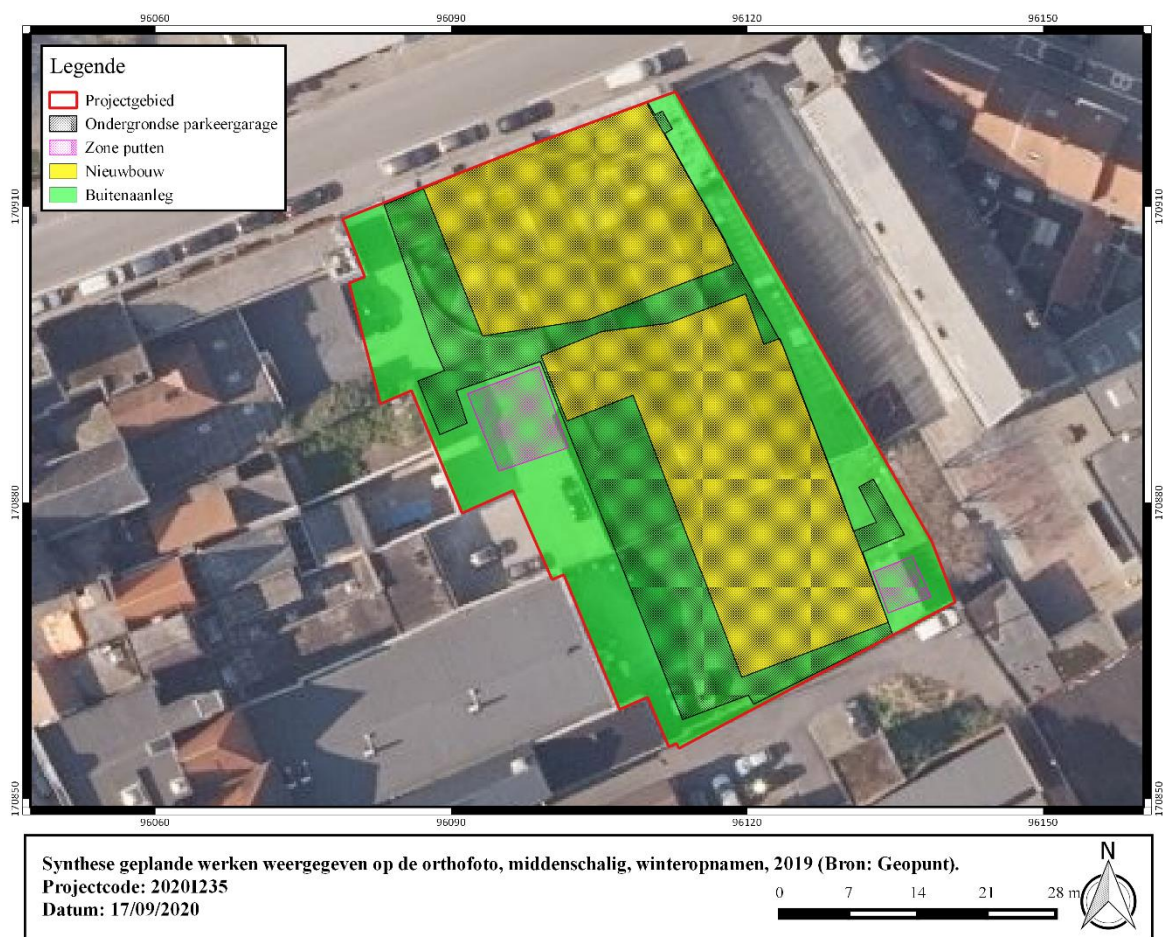
Op het ondergronds niveau zal een parkeerplaats worden ingericht voor 37 wagens, 32 bergingen, een tellerlokaal en 2 onderhoudslokalen. Dit ondergronds niveau zal beide residenties verbinden met een gemeenschappelijke ingang via 2 autoliften. Deze ondergrondse parkeergarage zal tevens verbonden worden met een not aan te vragen aanpalend gebouw voor Wijngaardstraat nr. 1B -3-5.

Rondom de nieuwbouw wordt buitenaanleg voorzien bestaande uit gemeenschappelijk groen, ruime private terrassen, beplantingen en verharding in functie van toegang/stelplaats voor de brandweer.

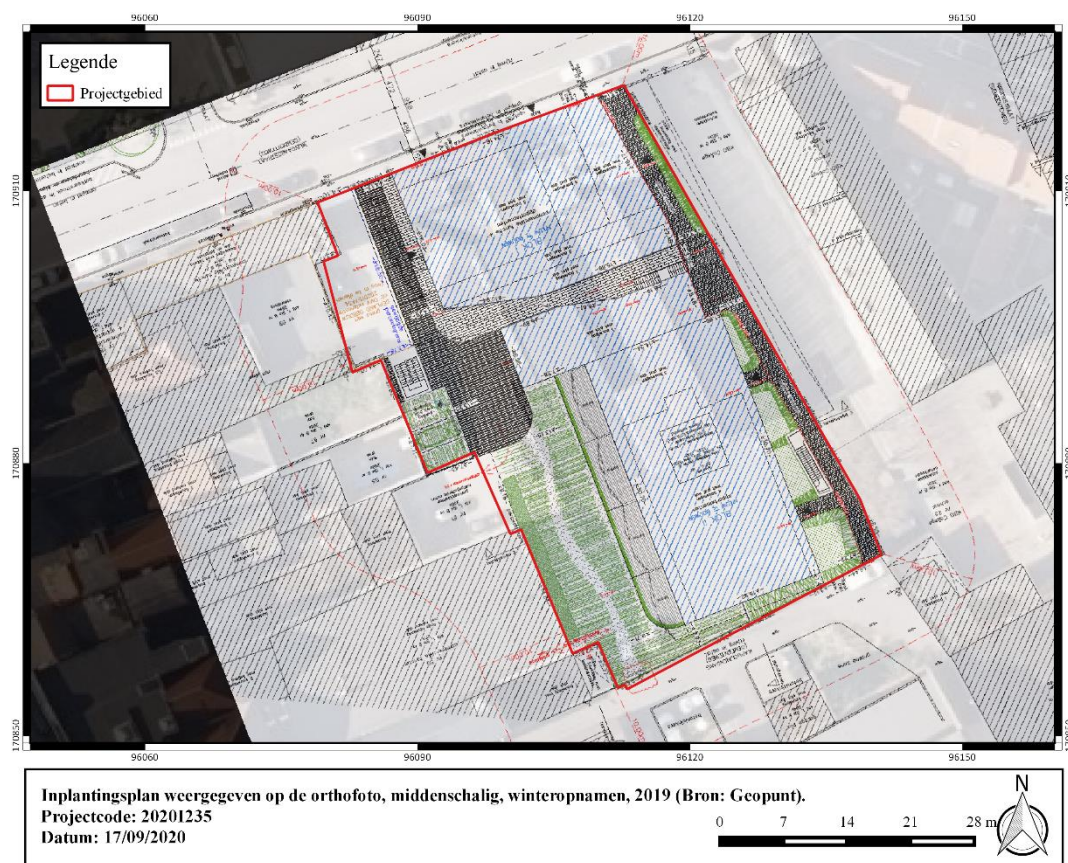
Concreet worden binnen de projectgrenzen de volgende bodemingrepen voorzien:

- De realisatie van een ondergronds niveau over een oppervlakte van ca. 1575 m². Dit ondergronds niveau wordt aangelegd tot een diepte van ca. 3,90 m-mv (inclusief funderingen). Ter hoogte van de liftputten zal deze uitgraving nog ca. 1 meter dieper zijn.
- De realisatie van twee nieuwe residenties. De noordelijke residentie heeft een footprint van ca. 458 m², de zuidelijke residentie heeft een oppervlakte van ca. 623 m². De gecombineerde oppervlakte van de nieuwbouw bedraagt aldus 1081 m². De nieuwbouw situeert zich integraal binnen de contour van de kelder.
- Rondom de nieuwbouw wordt nieuwe buitenaanleg voorzien over een oppervlakte van ca. 1168 m². Voor deze buitenaanleg dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 50 cm-mv.
- In functie van de geplande werken wordt tevens nieuwe riolering aangelegd die zal aansluiten op nieuwe putten. De nieuwe putten worden gegroepeerd in twee zones, een zone in het noordwestelijk deel van het plangebied (ca. 65 m²) en een zone in het zuidoostelijk deel van het plangebied (ca. 20 m²). De uitgraving voor de putten zal ca. 2,5 m-mv bedragen.

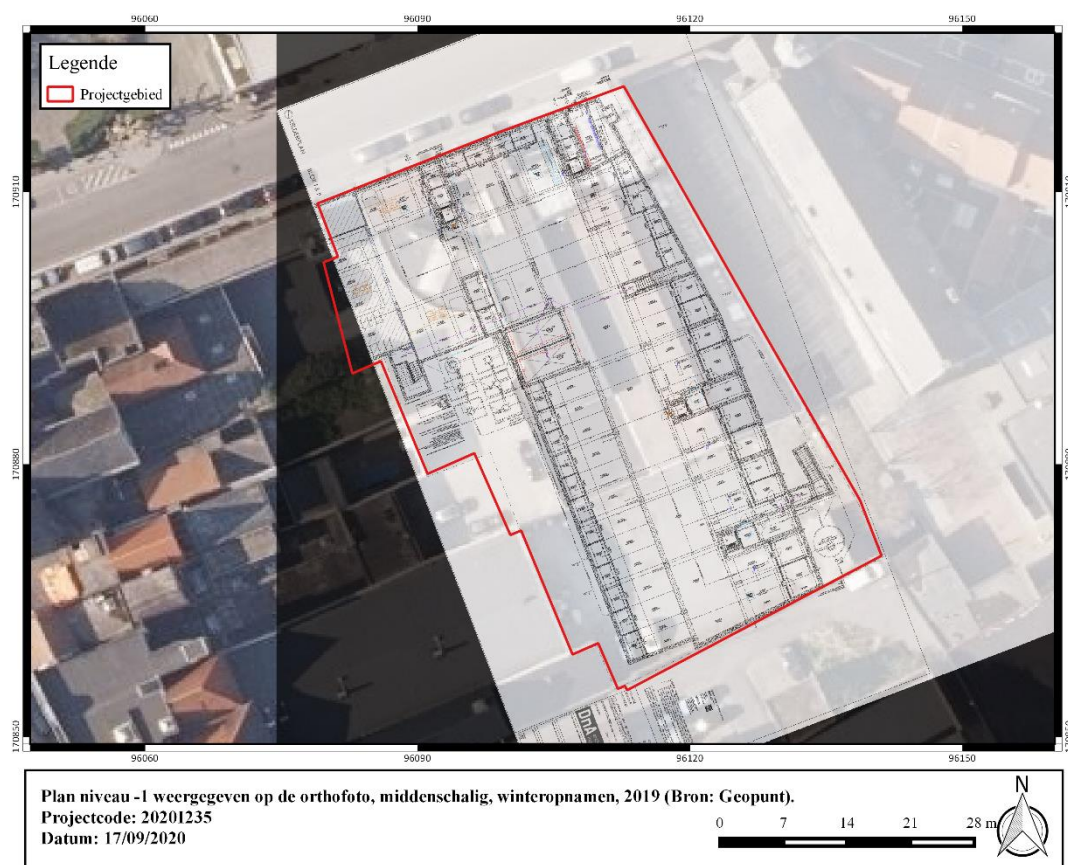




Figuur 5: Synthese geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

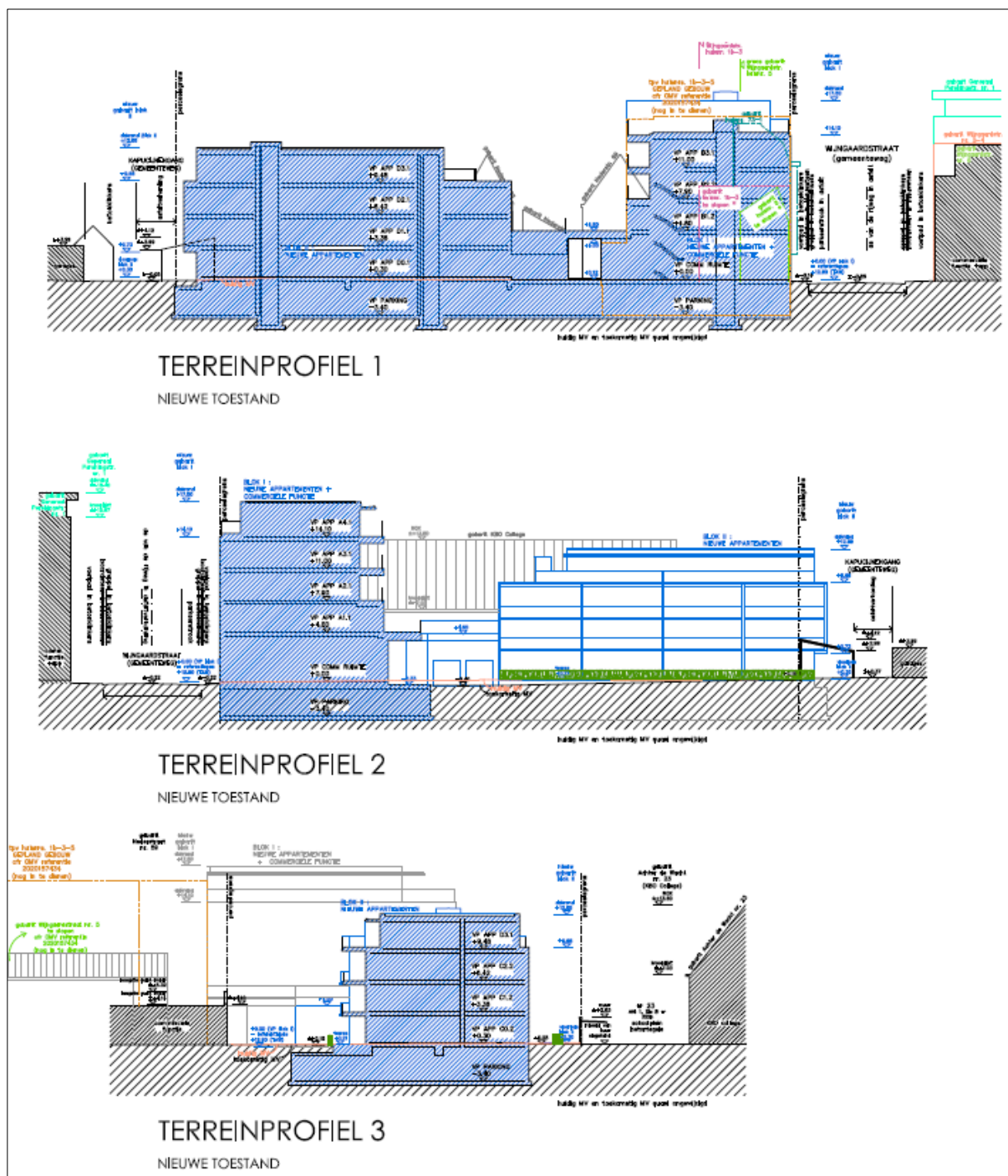


Figuur 6: Inplantingsplan weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).



Figuur 7: Plan niveau -1 weergegeven op weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).





Figuur 8: Terreinprofielen nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Sint-Maur (Formatie van Kortrijk)
Quartair	Type 6a
Bodemtypes	OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	12.6 – 13.4 m +TAW
Hydrografie	Boven-Scheldebekken (deelbekken: Scheldeheuvels)



1.4.1.1 Landschappelijke situering

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in stedelijke gebieden en havengebieden.

De projectzone situeert zich in het alluvium van de Boven-Schelde. De vlakte van de Schelde maakt deel uit van de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Tijdens de beginfase van het Peniglaciaal heeft de Schelde een grote laterale uitbreiding gekend waardoor de volledige breedte van de vallei werd ingenomen. Aan dit sedimentpatroon komt een eind in het Tardiglaciaal dat wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fases na. Belangrijk is de hervatting van fluviatiele activiteit met in een eerste fase een uitschuring van de huidige valleien.

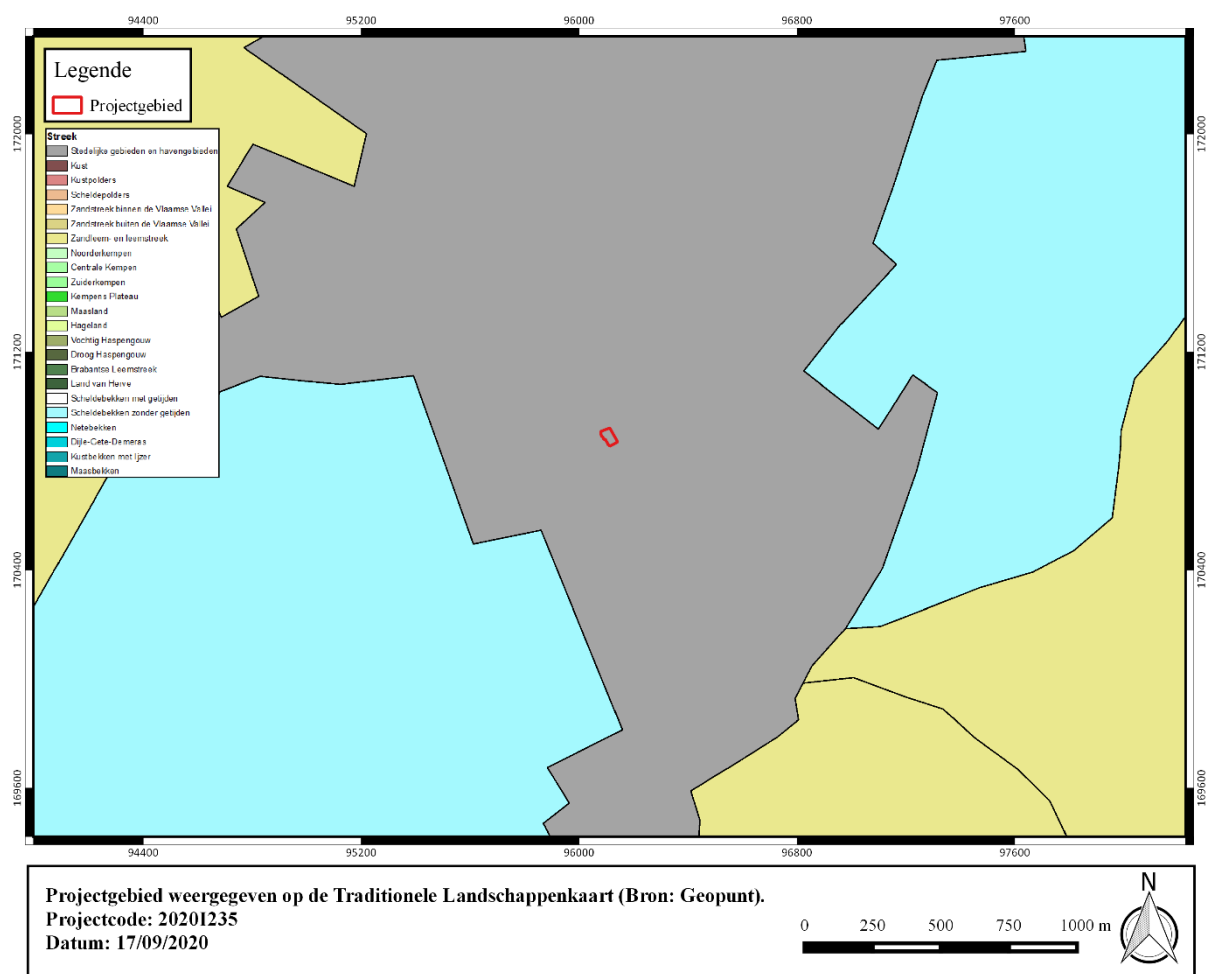
In de Vlaamse Vallei komt op het laagterras een microreliëf voor dat vooral bij de afzetting van de eolische dekzanden en boreale stuifzanden gevormd is, maar ook elementen omvat die van de verwilderde fluvioperiglaciale, pre-holocene dalbodem overgeërfd zijn (zoals bijvoorbeeld donken). De dekzandruggen kwamen tot ontwikkeling in het laat-Pleniglaciaal (76.000-14.640 jaar geleden) in een koude en droge periode, waarbij de wind door de beperkte vegetatie vat kreeg op het zandoppervlak. Alle voornoemde morfologisch eenheden kunnen verschillende meters boven het reliëf uitsteken. De topografische ligging van de Vlaamse Vallei weerspiegelt soms ook de aanwezigheid van bedolven Tertiaire Getuigenheuvels.

De oudste historische kern van Oudenaarde is gelegen op de linkeroever van de Schelde, op een lichte verhevenheid in de alluviale vlakte van de rivier waar deze van oorsprong een zeer kronkelend verloop kende. Vermoedelijk betreft deze verhevenheid een stuifduin. De Schelde is nu gekanaliseerd en rechtgetrokken, maar de oude rivierarmen zijn nog goed herkenbaar in het stratenpatroon. De heuvels rondom de Scheldevallei behoren tot de Vlaamse Ardennen. De afwatering in de omgeving van het plangebied gebeurt in essentie vanaf deze heuvels richting het alluvium van de Schelde.

Het plangebied zelf is gelegen op een hoogte van 12.6 – 13.4 m TAW. Het terrein situeert zich op de noordelijke helling van voornoemde verhevenheid (stuifduin) en helt aldus licht af in noordelijke richting. In het zuidoostelijk deel van het plangebied situeert zich een iets lager gelegen zone.

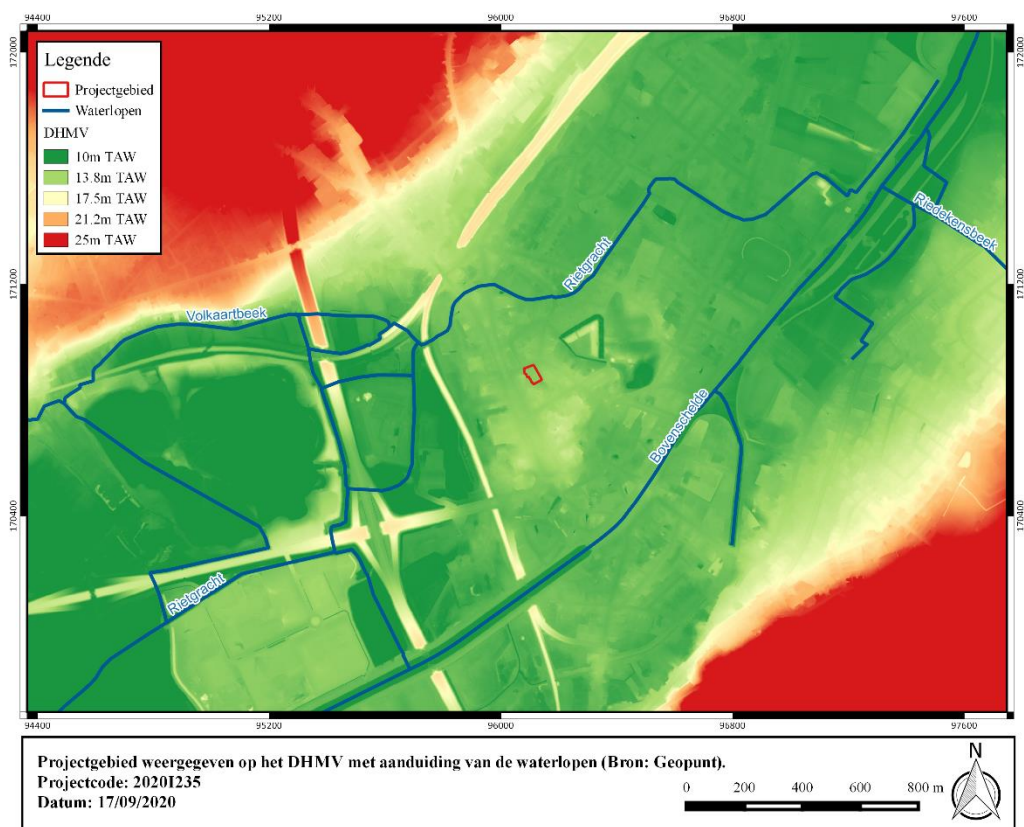
Deze landschappelijke situatie, op een iets hoger gelegen zone binnen het brede alluvium van de Schelde, moet een zekere aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op jager-verzamelaars in de regio.

Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Boven-Scheldebekken, deelbekken Scheldeheuvels.

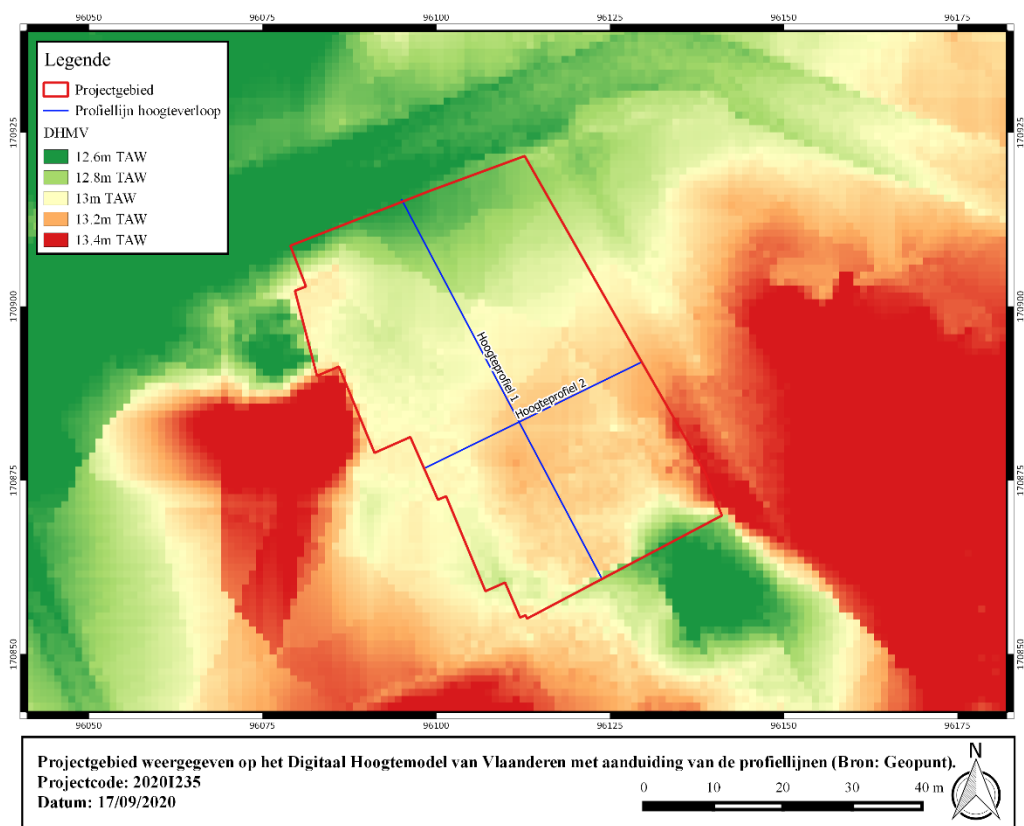


Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

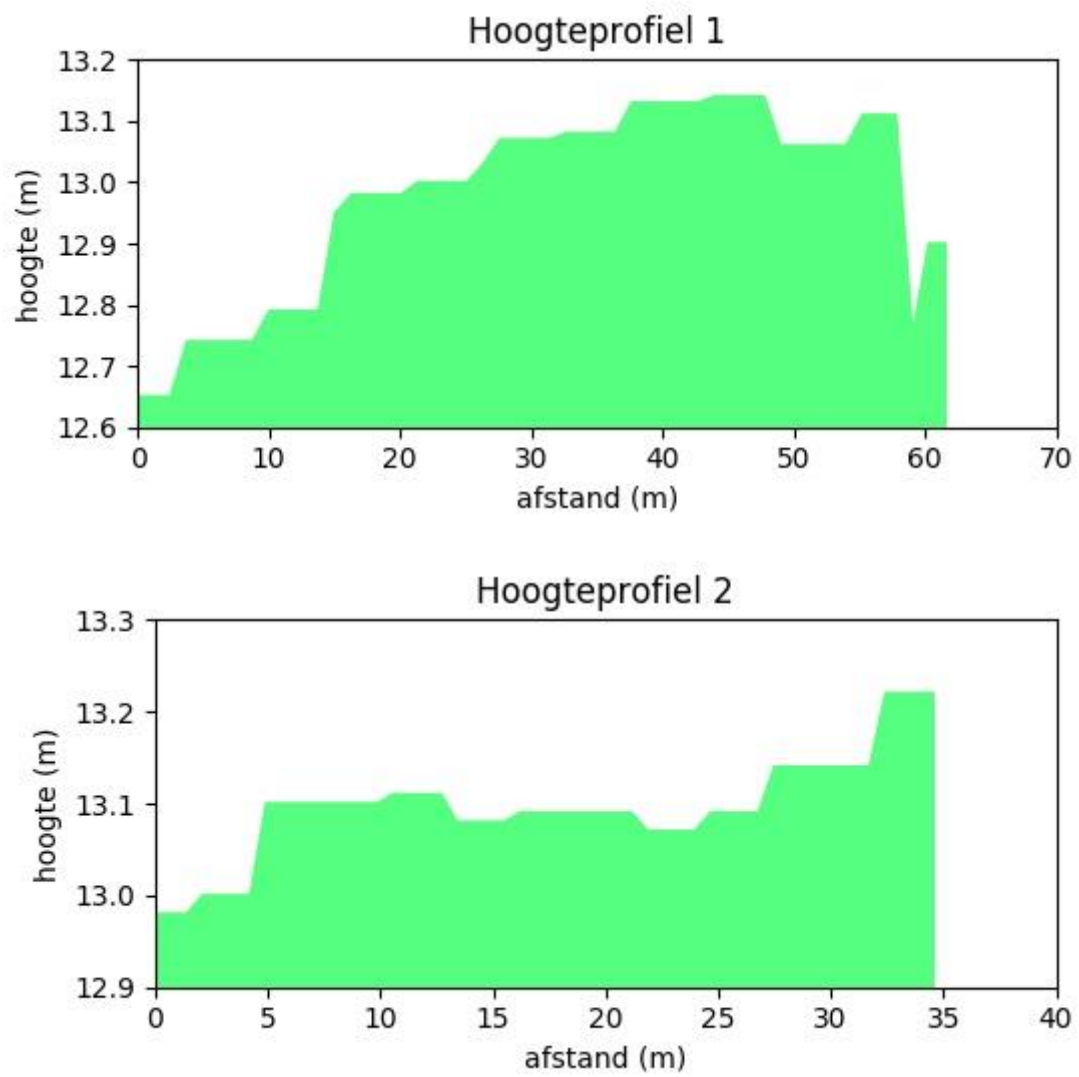




Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).



Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de profiellijnen (Bron: Geopunt).



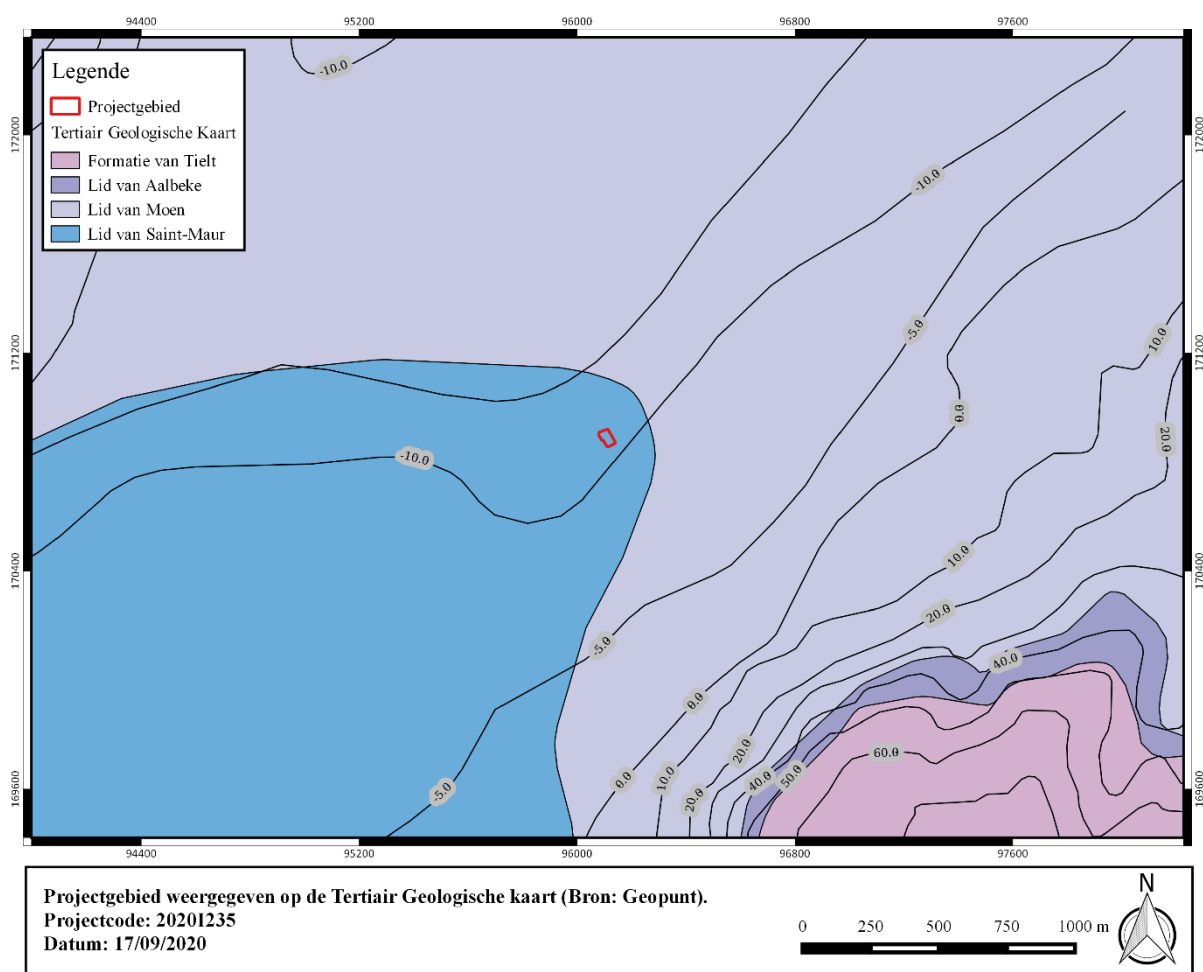
Figuur 12: Hoogteverloop (Bron: Geopunt).



1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Saint-Maur** (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

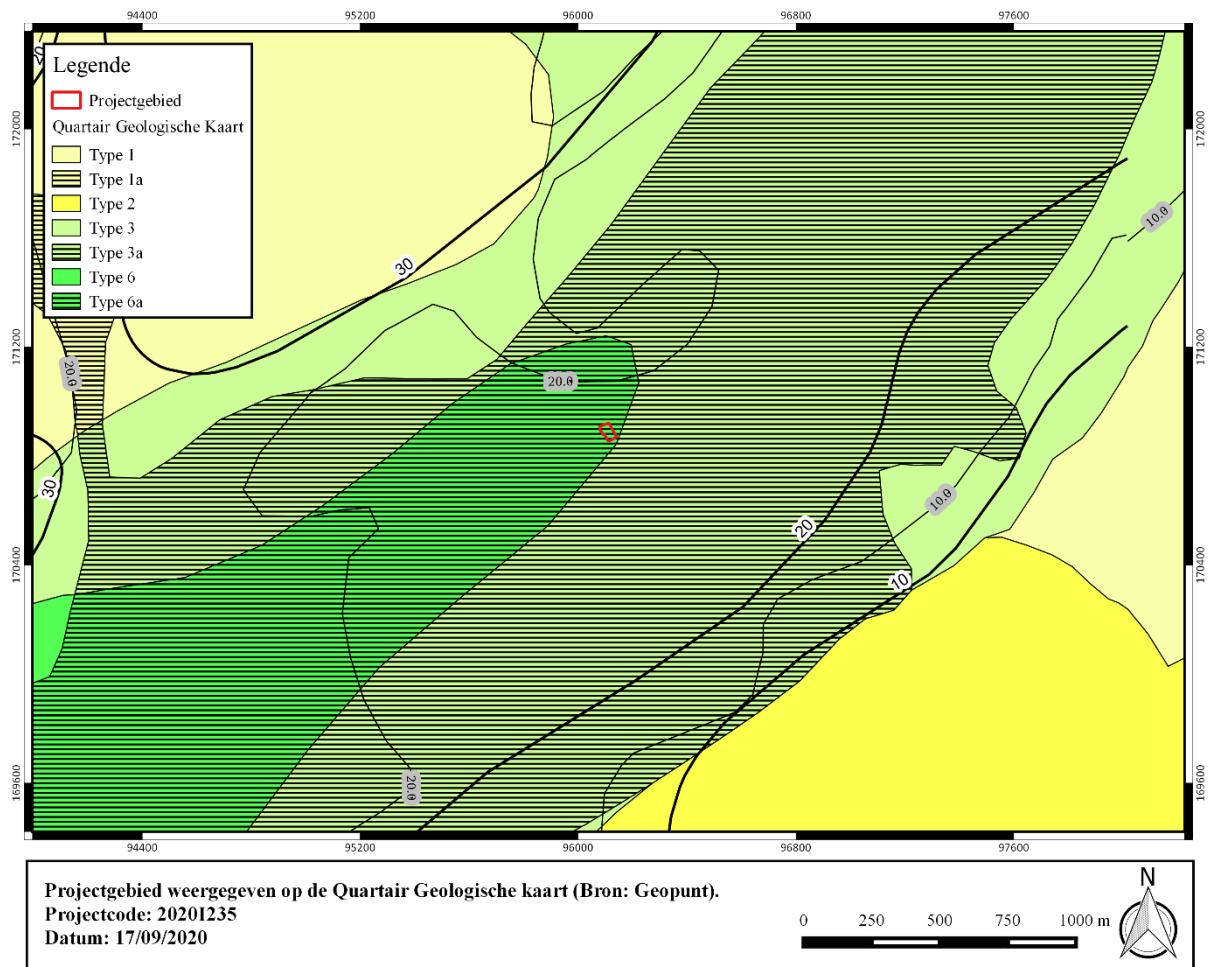
Het **Lid van Sain-Maur** is een grijze homogene afzetting van fjnsiltige klei met intercalaties van grof siltige klei of van kleiige fijne silt. Het is afgezet in een rustig open-shelf milieu en wordt vaak uitgebaat voor de vervaardiging van bakstenen.



Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 6a**. De basis vat aan met fluviatiele afzettingen van het Eemiaan gevolgd door fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. Bovenop deze fluviatiele afzettingen is een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen aanwezig (zand tot zandleem). Deze eolische afzetting kan mogelijks hellingsafzettingen van het Quartair bevatten en kan lokaal mogelijks afwezig zijn. De top bestaat uit fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien inclus) van het Holoceen tot mogelijk Tardiglaciaal.



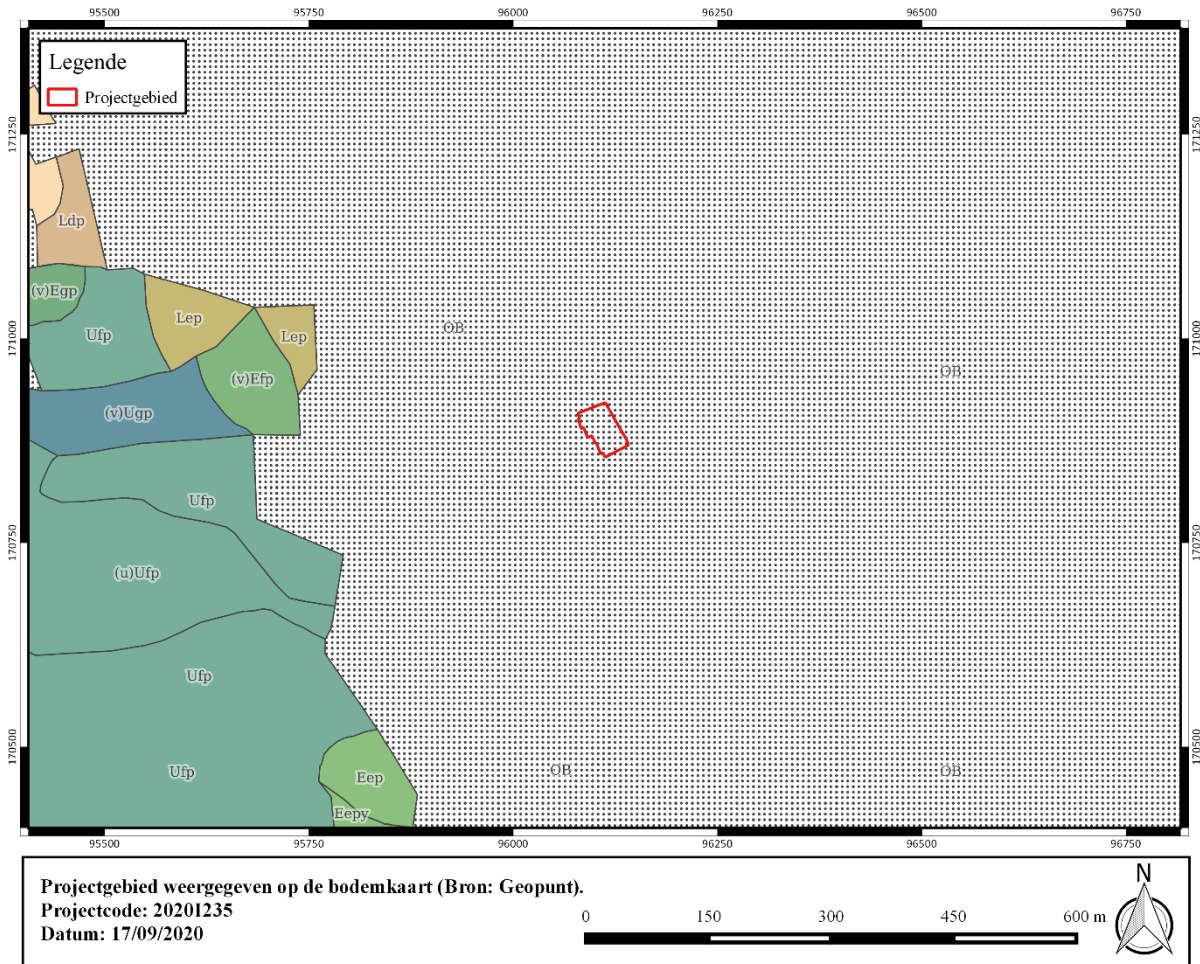
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).



1.4.1.4 Bodenvormingsprocessen

Binnen de contouren van het plangebied kan één bodemtype geconstateerd worden.

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.



Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Precies ten oosten van het plangebied werd een proefputtenonderzoek uitgevoerd door RAAP. Op basis van de bureaustudie bleek een verwachting naar resten van een Kapucijnenklooster dat hier in de 17^e en 18^e eeuw gelegen was. Uit het onderzoek bleek dat enkel ter hoogte van de toekomstige lift funderingsresten zijn aangetroffen die met grote waarschijnlijkheid kunnen worden gelinkt met het voormalige klooster. **Het gaat om twee parallelle funderingen die vanaf een meter diepte werden waargenomen.** Ook in een achterkamer van het turngebouw zijn resten van metselwerk aangetroffen. Hiervan blijft het onduidelijk of de oudste structuur ook mag worden gelinkt met het klooster. De muurresten verschenen vanaf een diepte van ca. 60cm. Het merendeel van het metselwerk kan in de late 19de/ 20ste eeuw worden geplaatst. Ook de vele ophogingslagen die in de verschillende werkputten werden aangetroffen dateren in hoofdzaak uit de 19de- en 20ste eeuw.³

De oudste bewoning in de omgeving van het plangebied gaat terug tot het laat-paleolithicum. Tijdens een opgraving op de markt troffen archeologen van Solva heel wat artefacten aan in een oude stuifduin.⁴ Ook voor het huidige plangebied geldt een verwachting inzake steentijdartefacten.

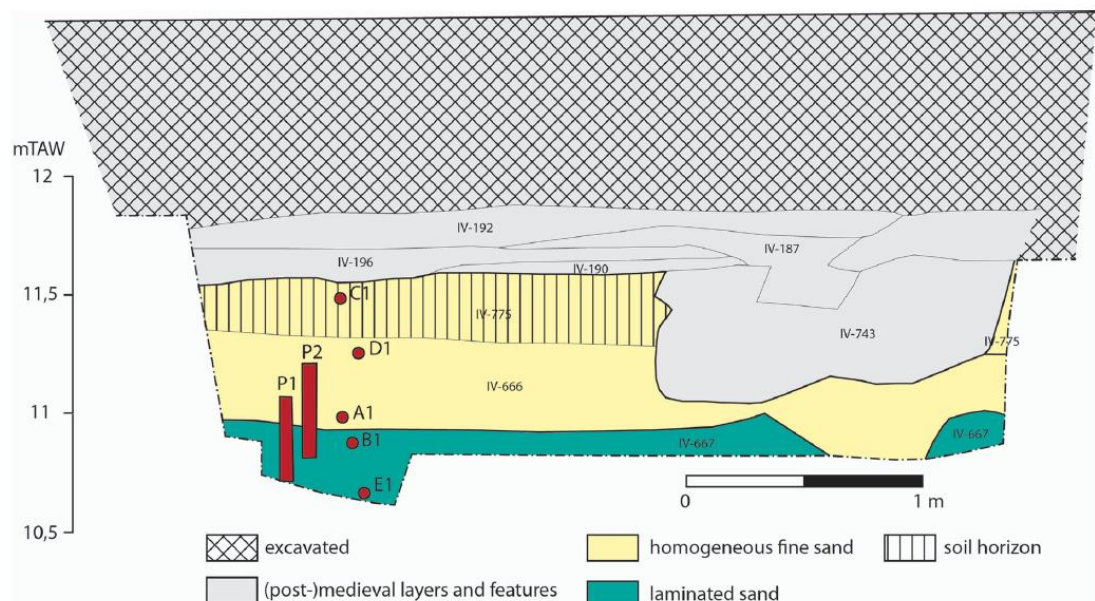


Fig. 6 – Stratigraphical section nearby the prehistoric site with indication of the OSL (A1-E1) and pollen samples (P1-P2).

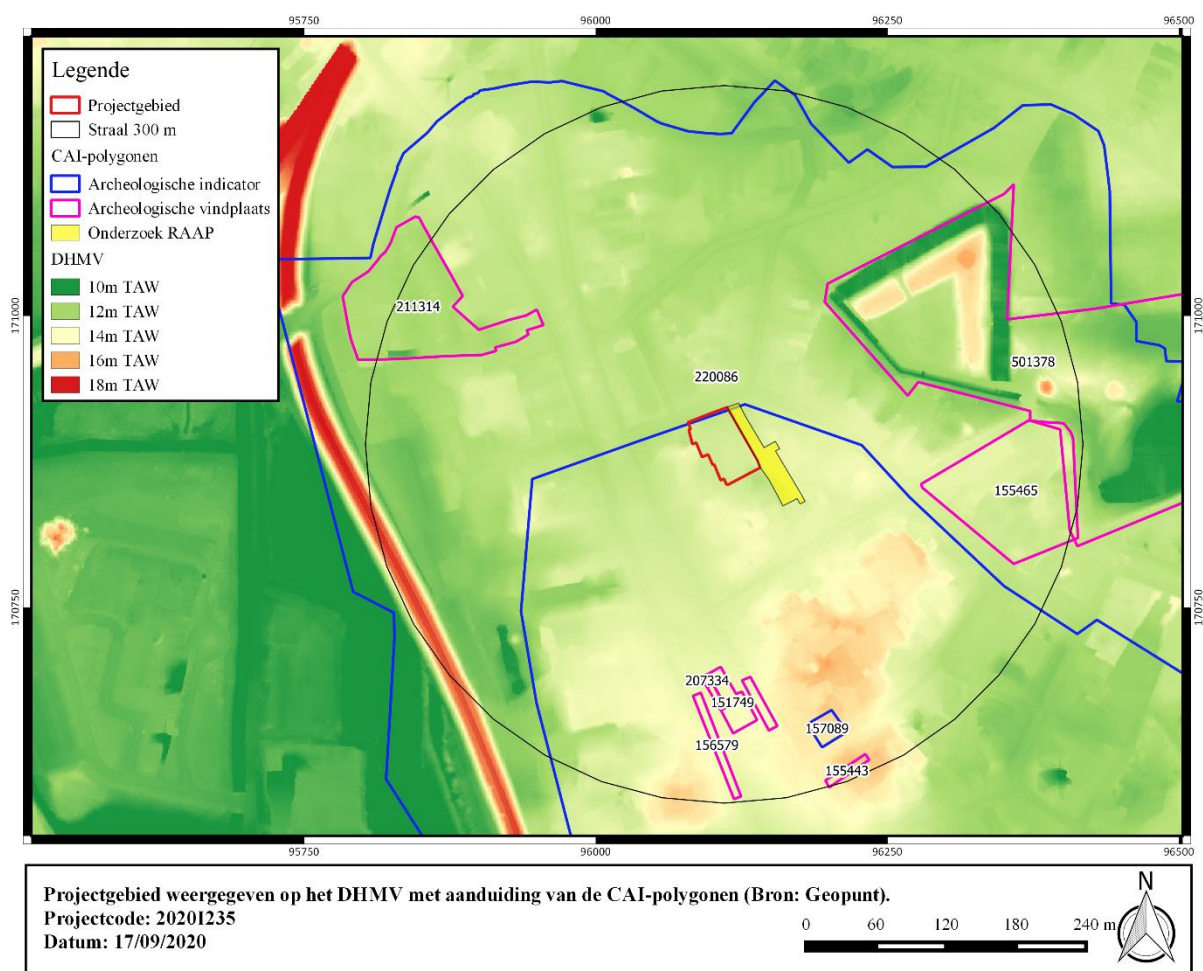
Figuur 16: Stratigrafie nabij de aangetroffen prehistorische site op de markt. (Bron: Crombe, P. e.a., 2018: Figuur 6).

Aan de muziekschool werd een landbouwniveau uit de IJzertijd aangetroffen en aan de Einestraat werden de restanten van een Romeins grafmonument gelokaliseerd. Verder bracht archeologisch onderzoek in de omgeving van het plangebied sporen aan het licht die wijzen op wonen en werken in de middeleeuwse stad.

³ VANHOLME N., 2020.

⁴ CROMBÉ P. e.a. 2018.





Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

40130	Hoogstraat; Opgraving (2008) Late middeleeuwen: resten van een 6-tal kelders van laatmiddeleeuwse huisjes die een gebruik kenden tot het midden van de 20^{ste} eeuw. Er werd een grote hoeveelheid archeologisch materiaal aangetroffen zoals aardewerk, glas, hout, ijzer, brons, gouden ring, organische resten. Bron: Pede R., 2008. Archeologisch onderzoek langs de Hoogstraat te Oudenaarde in 2006.
151749	Stadhuis; Opgraving (1993) De oudste sporen zijn een vloerniveau in kasseien en een uitsprong van een fundament in Doornikse kalksteen. Het kasseiniveau werd teruggevonden tussen de muren van een beerput en een bestaande keldermuur. Middeleeuwen: kelder. Late middeleeuwen: van de 14^{de}-eeuwse voorganger werden bij muurarcheologisch onderzoek geen sporen teruggevonden. Volgens historische

	bronnen zou het huidige gebouw teruggaan tot de 16^{de} eeuw, maar ook hier konden niet met zekerheid sporen van worden teruggevonden. Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse afvalput. Bron: Trommelmans R. & Acke B. 2010, Archeologisch en muurarcheologisch onderzoek stadhuis Oudenaarde (prov. Oost-Vlaanderen). Basisrapport - december 2010, Group Monument, Afdeling archeologie Rapport 2010/07.
155443	Huis De Meester; Opgraving (1991) Late middeleeuwen: muren, vloerniveaus en trapgang van laatmiddeleeuws steen. Het aardewerk suggereert een datering in de 15^{de} eeuw, ten laatste vroeg 16^{de} eeuw. Nieuwe tijd: beerputten. Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename. De Groote K. 2008, Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw), Relicta Monografieën 1, Brussel.
155465	Muziekschool / Einpoort; Opgraving (1995) Ijzertijd: landbouwniveau. Middeleeuwen: grondvesten van deel van een poort van de middeleeuwse stadsomwalling. 17^{de} eeuw: restanten van de 17^{de}-eeuwse Vaubanversterking. Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename.
156579	Hoogstraat; Evaluerend terreinonderzoek (1995) Late middeleeuwen: ophogingslagen die duidelijk verband houden met de aanleg van de grote markt en de uitbreiding van de Oudenaardse stadsomwallingen. De tweede stadsomwalling wordt voor het eerst vermeld in 1279. De aanleg van de Markt kan dus vóór 1279 gesitueerd worden, evenals de verbindingswegen van de Markt met de Beverenpoort, Hoog- en Neerstraat. Bron: De Groote K. 2008, Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw), Relicta Monografieën 1, Brussel.
207334	Hoogstraat; Opgraving (2007)



	Late middeleeuwen: mogelijk resten van een smidse, kuilen met 15^{de}-eeuwse vulling met fragmenten maliënkolder en bewapening, in combinatie met veel steenkool. Bron: Ameels V. 2013: Oudenaarde- Hoogstraat. Opgravingsrapport, Intern OE-Rapport, Brussel.
211314	Colruytsite; vooronderzoek met ingreep in de bodem (2015) Late middeleeuwen: brede gracht, mogelijk deel van de laatmiddeleeuwse versterkingsgrachten rond Oudenaarde, ophogingspakketten. Nieuwe tijd: vestinggracht, wellicht gerelateerd aan de vestinggrachten aangelegd door Vauban. Bron: Van Remoorter O., Devroe A., Vanden Borre J. 2016: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Oudenaarde, Tacambaroplein, Colruytsite, BAAC Vlaanderen Rapport 178, Bassevelde.
501378	Liedtskasteel; vooronderzoek met ingreep in de bodem (2012) Middeleeuwen: ploeglaag. Nieuwe tijd: profiel van de oude vestinggracht. 17^{de} eeuw: restanten van Vaubanversterking van rond 1670. 19^{de} eeuw: kasteel, park met vijver. Bron: Taelman E., Vanholme N., Cherreté B. 2013: Oudenaarde Liedtspark. Archeologisch onderzoek. Februari 2010 & juli 2012, Solva Rapoort 32, Erpe-Mere.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

220086	Vauban stadsomwalling In 1670 gaf Lodewijk XIV aan maarschalk Vauban de opdracht om de versterkingen van Oudenaarde aan te passen: het oude tracé van de vestingen werd aangevuld met vier nieuwe bastions, aan de westzijde werden de bestaande "halvemanen", reeds vermeld in 1646-47, hersteld. Een inundatiegebied beschermde de stad aan de zuidwestzijde.
--------	---

Toevalsvondst

157089	Einestraat; Toevalsvondst (1952)
--------	----------------------------------



	Romeinse tijd: funderingen van een Romeins grafmonument, schedel werd teruggevonden, evenals aardewerkfragmenten (o.a. terra sigillata en terra nigra), glas.
--	---



1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Historische stadsontwikkeling van Oudenaarde

De hiernavolgende historische beschrijving is gebaseerd op de studie 'Callebout, D., De Groote, K. & Ameels, V. 2012: *Het ontstaan van de stad: een moeizaam verhaal*. In: TRIO P., CASTELAIN R., VAN KERKHOVEN G. & DE SMET M. (red.), *Tijd voor Oudenaarde, Museum Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, 17-32.*'

Hoofdrospelers betreffende de vroegmiddeleeuwse stadsontwikkeling van Oudenaarde zijn de Schelde en twee domeinen die op beide oevers als opposanten tegenover elkaar geplaatst waren. Aan de linkeroever het Karolingische koningshof van Petegem en langs de rechteroever het Ottoonse makrgrafelijk centrum van Ename. Na het Vedrag van Verdun (843) kreeg de Schelde plots een politieke betekenis en vormde de stroom de grens tussen de bisdommen Kamerijk op de rechteroever en Noyon-Doornik op de linkeroevers en scheidde tevens West en Midden-Francia.

Op de linkeroever van de Schelde ontwikkelde zich tijdens de vroege middeleeuwen een domein dat rechtstreeks bezit was van Karel de Kale, namelijk Villa Pettinghem. Dit domein spreidde zich uit over het huidige Petegem, Oudenaarde en Eine. Het domein werd bestuurd vanuit een centraal hof in Petegem. In 1976 werd op de plaats die in Petegem bekendstaat als 'het Oud Kasteel' een Karolingisch koningshof opgegraven. Vanaf de 11^{de} eeuw kam het bestuur in handen van de heren van Peteghem.

Ook aan de rechteroever van de Schelde lag een vroegmiddeleeuws domein, namelijk de Villa Iham, dat het gebied van het huidige Ename en Nederename omvatte.

Ename kon zich op korte termijn sterk ontwikkelen door o.a. de sterke stijging van de landbouwproductie in de 10^{de}-11^{de} eeuw. Door de stijgende productie kwam er een voedseloverschot waardoor bepaalde landbouwers zich konden toespitsen op meer gedifferentieerde activiteiten. Ook aan de westzijde van de Schelde zouden zich in deze periode de eerste marktgerichte activiteiten ontplooiën. De plaats waar dit commercieel gebeuren georganiseerd zou worden was vanzelfsprekend van primordiaal belang. Er werd geopteerd voor een plaats buiten de vruchtbare zandleemgronden van het domein die niet voor landbouw in aanmerking kwam. Het betrof een verheven terrein dat tot de buitenbocht van de Schelde reikte, en waarvan de hoogte boven het alluvium bewoning toeliet. De aansluiting met de Schelde was van prioritair belang voor het transport van goederen en het innen van tolheffingen. De naam 'Oudenaarde' herinnert nog steeds aan de plaats die toen werd gekozen. (Aard betekent een verhevenheid bij een rivier).⁵

De oudste stedelijke kern ontwikkelde zich ten noordwesten van de in de 11^{de} eeuw gestichte burcht, gelegen binnen de door de Burchtschelde afgesneden Scheldebocht. De vermelding van de term oppidum in teksten uit 1127 en 1155 wijst erop dat de handelsnederzetting dan als versterkt moet geweest zijn. Deze vermoedelijke eerste nederzetting is op Figuur 18 aangeduid met een stippellijn. Het plangebied situeert zich hierbuiten.

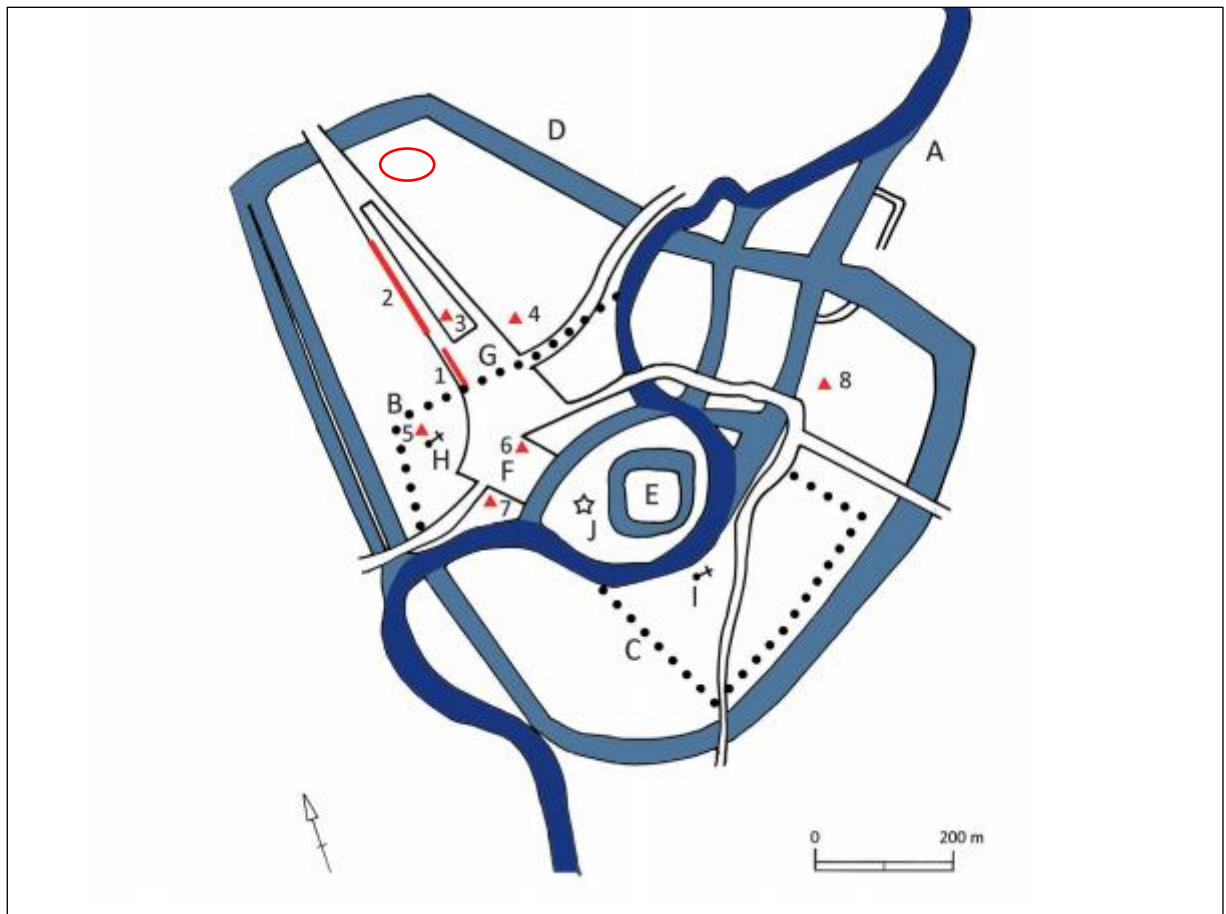
Bij de uitbreiding van Oudenaarde werd de Grote Markt aangelegd. Er zijn geen historische gegevens gekend over de aanleg van de tweede stadsomwalling. Desalniettemin wordt ze wel vermeld in een verslag over de grote stadsbrand van 1279.⁶ Dit impliceert dat het plangebied vermoedelijk in de periode tweede helft 12^{de} eeuw - eerste helft 13^{de} eeuw binnen de bebouwde

⁵ CALLEBOUT, DE GROOTE, AMEELS, 2012, p. 23.

⁶ CALLEBOUT, DE GROOTE, AMEELS, 2012, pp. 28-31



stadskern van Oudenaarde kwam te liggen. Er is dan ook een verhoogde verwachting voor het aantreffen van bewoningssporen vanaf deze periode.



Figuur 18: Algemene situeringskaart van Oudenaarde naar Van Deventer, 16de eeuw , projectgebied bij benadering aangeduid met rode contour. (Bron: Callebout, D., De Groote, K. & Ameels, V., 2012, p.22.)

Algemene geschiedenis van Oudenaarde

De gunstige ligging van Oudenaarde aan de Schelde stimuleerde de handelsactiviteit en de ontwikkeling van een nederzetting op beide oevers tot een stedelijk gebied. Oudenaarde is ontstaan na de teloorgang van de vroegmiddeleeuwse *portus* Ename, als een nieuwe nederzetting stroomopwaarts op de Schelde, op de plaats waar de graaf van Vlaanderen tussen 1000 en 1030 een burcht had gebouwd.

Het uitzicht van de middeleeuwse stad werd in belangrijke mate bepaald door het religieuze leven. Sedert de 13^{de} eeuw waren in de stad een groot aantal kloostergemeenschappen gevestigd. In de 13^{de} eeuw werd - samen met een belfort en lakenhal - een groot rechthoekig marktplein aangelegd, waarop de voornaamste straten uitkwamen die naar de vroegere stadspoorten voeren. De kleine stad verrijkte aanzienlijk door een bloeiende lakennijverheid, tapijndindustrie en zilversmeedkunst.

In 1667 valt Lodewijk XIV Vlaanderen binnen. Frankrijk behoudt Oudenaarde ook na het Verdrag van Aken (1668) waarna Vauban de opdracht gaf om de versterkingen van Oudenaarde aan te passen. De gewijzigde stadsversterkingen zijn duidelijk waarneembaar op de historisch-cartografische bronnen. De Frans-Spaanse oorlog breekt opnieuw uit in 1683. Oudenaarde werd stevig getroffen door beschietingen en bombardementen. Meer dan de helft van de huizen en kerken werd in as gelegd.



Aan het eind van de 18^{de} eeuw verloor Oudenaarde haar uitzicht van versterkte stad. In 1782 werden de vesten verkocht op bevel van Jozef II, met verplichting tot afbreken en opvullen. Ook het Kasteel van Pamele werd in dit jaar gesloopt. De ingerichte burgerhuizen met empiregevels getuigen van materiële welstand in de Franse en Hollandse periode. Karakteristiek voor deze periode zijn de bepleisterde neoclassicistische lijstgevels die werden opgetrokken voor 16^{de} en 17^{de} -eeuwse woningen. De stad kende een industriële opbloei in de 19^{de} eeuw. Deze was gekenmerkt door een grote concentratie van kleine bedrijfjes en handelsnijverheid in de gehele oude stadskern. De grote bedrijven waren voornamelijk ingeplant aan de waterwegen.⁷

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De plattegrond van Jacob van Deventer uit ca. 1560 is de oudst bekende kaart van Oudenaarde. De locatie van het plangebied is bij benadering aangeduid met een rode contour. Het verloop van de huidige Wijngaardstraat is reeds duidelijk waarneembaar, langsheen deze straat – in het noordelijk deel van het plangebied – is bebouwing weergegeven. Het zuidelijk terreindeel lijkt in gebruik als tuinzone.

Op de Sanderuskaart uit ca. 1640 is het plangebied niet bebouwd. Precies ten zuiden van het plangebied wordt een Kapucijnenklooster weergegeven. Het plangebied situeert zich in de ommuurde tuinzone rondom het klooster. De zuidzijde van het plangebied grenst aan een wegenis die samenvalt met de huidige Kapucijnengang. Deze weg verleent toegang tot het klooster.

In 1609 vestigen de kapucijnen zich vlakbij het klooster van de Zwartzusters. In 1796 werd het klooster echter opgeheven, deels gesloopt of verbouwd tot privéwoningen. Volgens bronnen zou rondom de kloostertuin een omheiningsmuur hebben gestaan. Tevens zouden in de tuin pesthuizen zijn opgericht waarin gedurende de Franse bezetting pestlijders uit het Franse leger werden verzorgd. De tuin zou eveneens begravingen herbergen van zowel een protestantse kapitein (1667) als een Friese, protestantse generaal (1708). Gezien hun geloofsovertuiging mochten zij niet in gewijde grond begraven worden. Om die reden werden ze door de paters in de kloostertuin begraven.⁸ Mogelijk zijn er binnen de projectgrenzen resten bewaard van het klooster, de kloostertuin, begravingen en de pesthuisjes.

⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020: Oudenaarde [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121247>

⁸ HILDEBRAND P., 1950, 142.





Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (Bron: Geopunt).



Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, ca. 1640 (Bron: Geopunt).

Naar aanleiding van de Franse veroveringen in onze contreien tussen 1745 en 1748 werd de Villaretkaart opgesteld. Op de kaart is het verloop van de huidige Wijngaardstraat en Capucijnengang reeds duidelijk waar te nemen. Mogelijk snijdt het zuidoostelijk deel van het plangebied het Kapucijnenklooster aan.

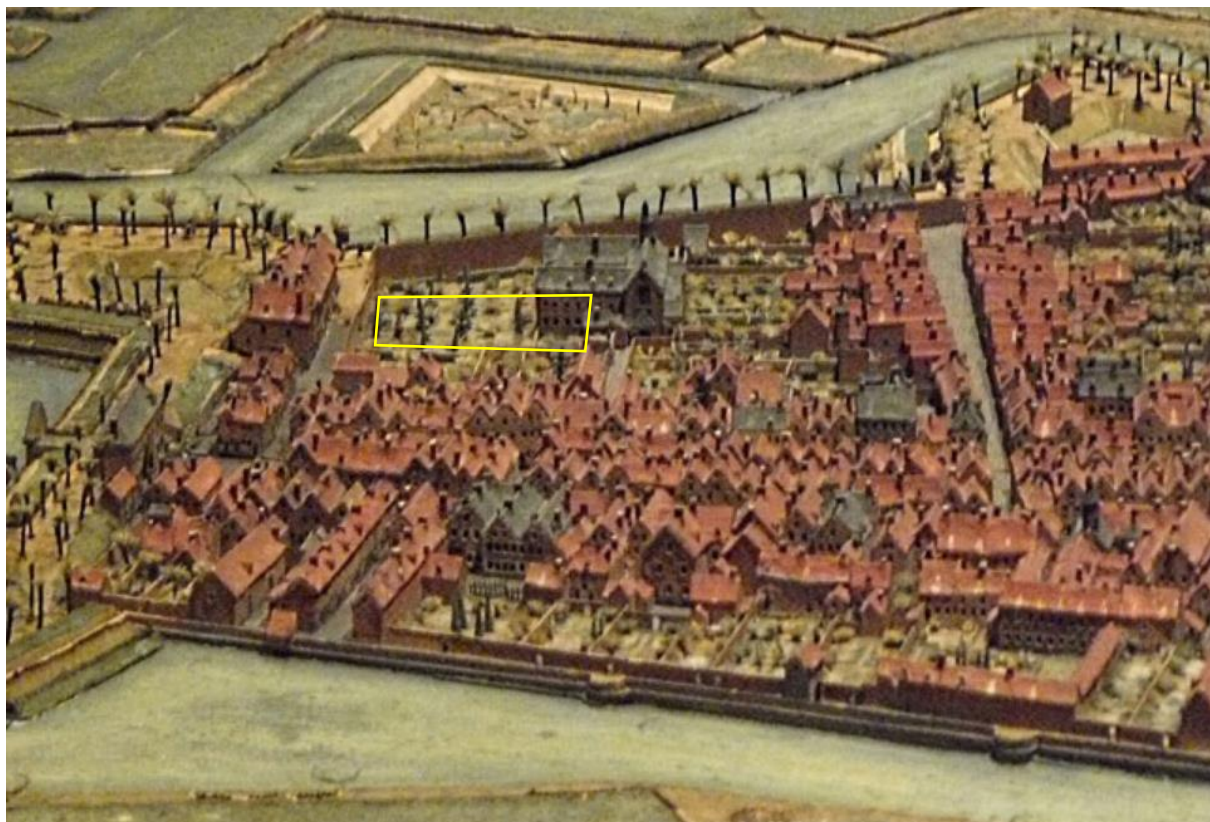
N. de Nézot (1699-1768), een militair ingenieur, maakte in opdracht van de Franse koning Lodewijk XV plannen voor het uitvoeren van stedelijke verdedigingswerken. Zo maakte hij onder andere een maquette van Oudenaarde. Hier is duidelijk zichtbaar dat het onderzoeksgebied deels ingenomen wordt door het Kapucijnenklooster (zuidelijk deel), deels door de tuin behorend tot het Kapucijnenklooster (noordelijk deel). De maquette toont duidelijk dat een aanzienlijk deel van het Kapucijnenklooster tot ten noorden van de straat *Kapucijnengang* reikt en aldus samenvalt met een deel van het projectgebied. Er is een hoge verwachting om restanten van dit klooster aan te treffen bij verder archeologisch onderzoek binnen de projectgrenzen.

De Ferrariskaart uit 1771-1777 geeft eenzelfde situatie weer, waarbij het plangebied deels samenvalt met het klooster, deels met tuinzone.

In 1796 wordt het klooster gesloopt en deels verbouwd tot woningen. Op de Atlas der Buurtwegen uit 1840 is in het zuidoostelijk gedeelte vermoedelijk nog een overblijfsel te zien waarna dit uiteindelijk ook verdwijnt. Voorts blijft het plangebied vrij van bebouwing. Pas rond 1967 verschijnt bebouwing binnen de contouren van het plangebied die overeenstemt met de huidige bebouwing.



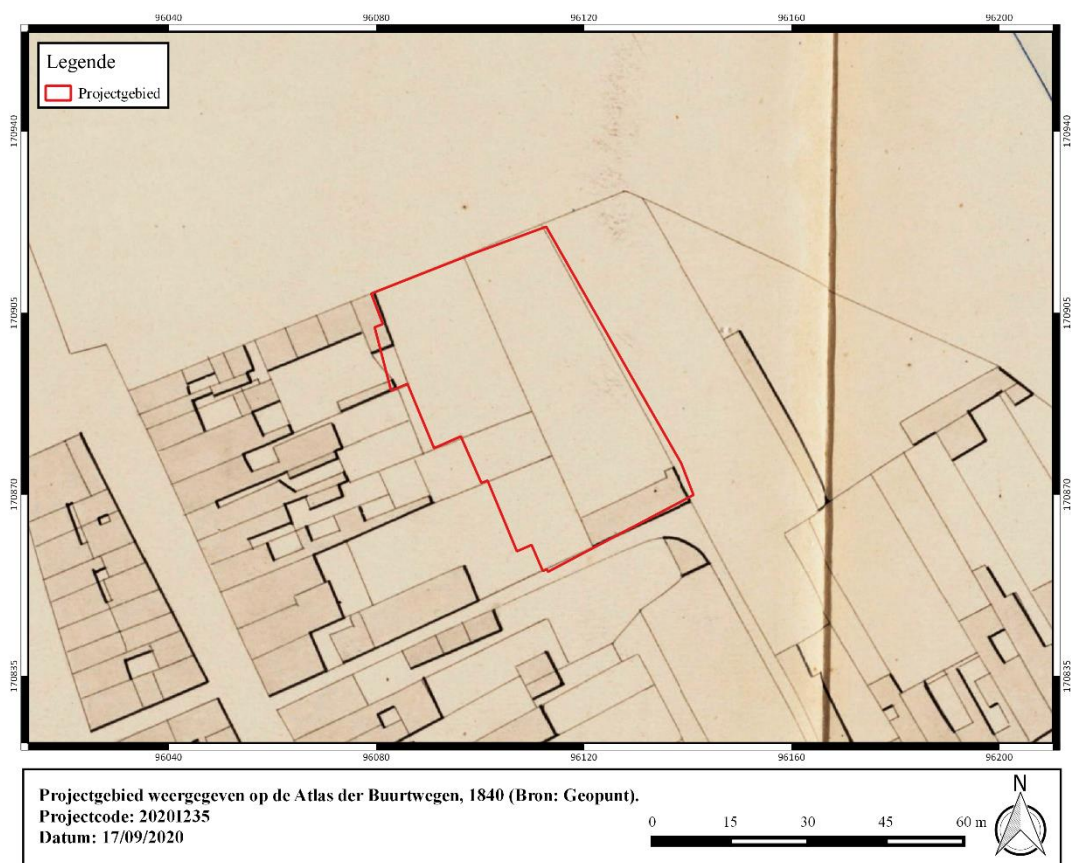
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Villaretkaart, 1745-1748 (Bron: Geopunt).



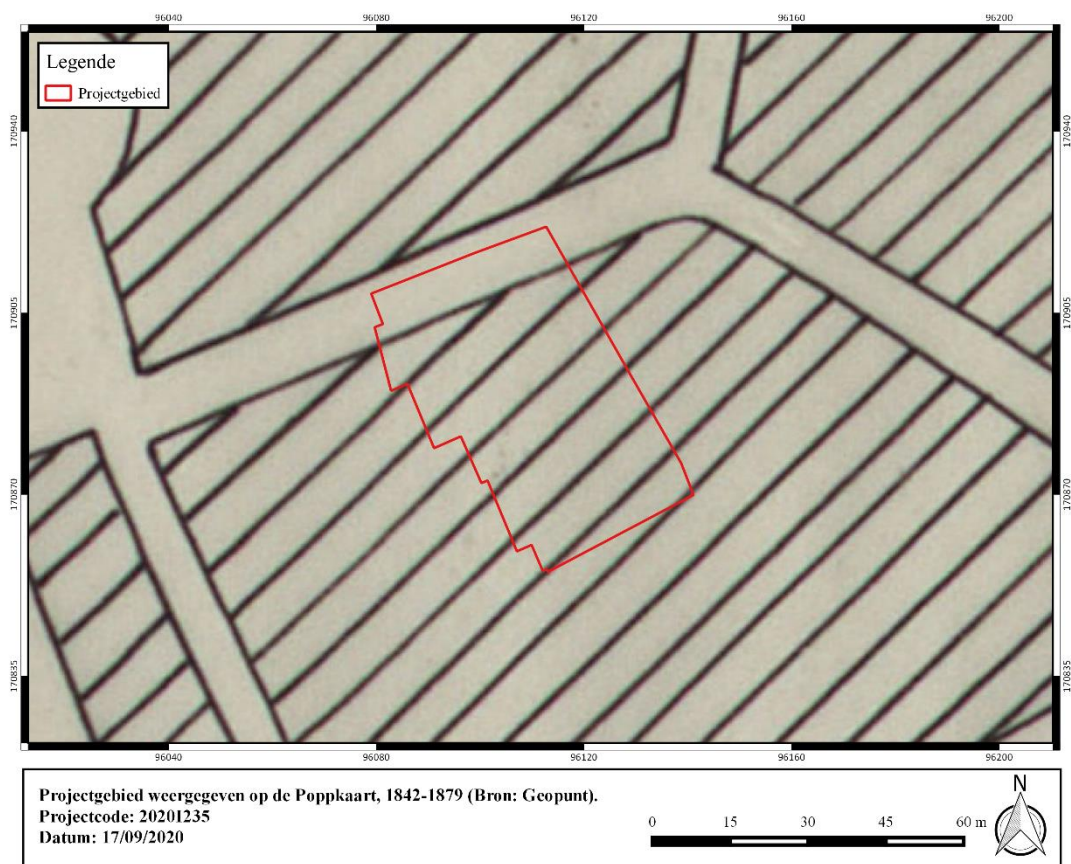
Figuur 22: Projectgebied bij benadering weergegeven op de maquette van Nézot, 1748-1752 (bron: http://www.le-petit-bruges.be/le-petit-bruges_foto/maquette_13.htm).



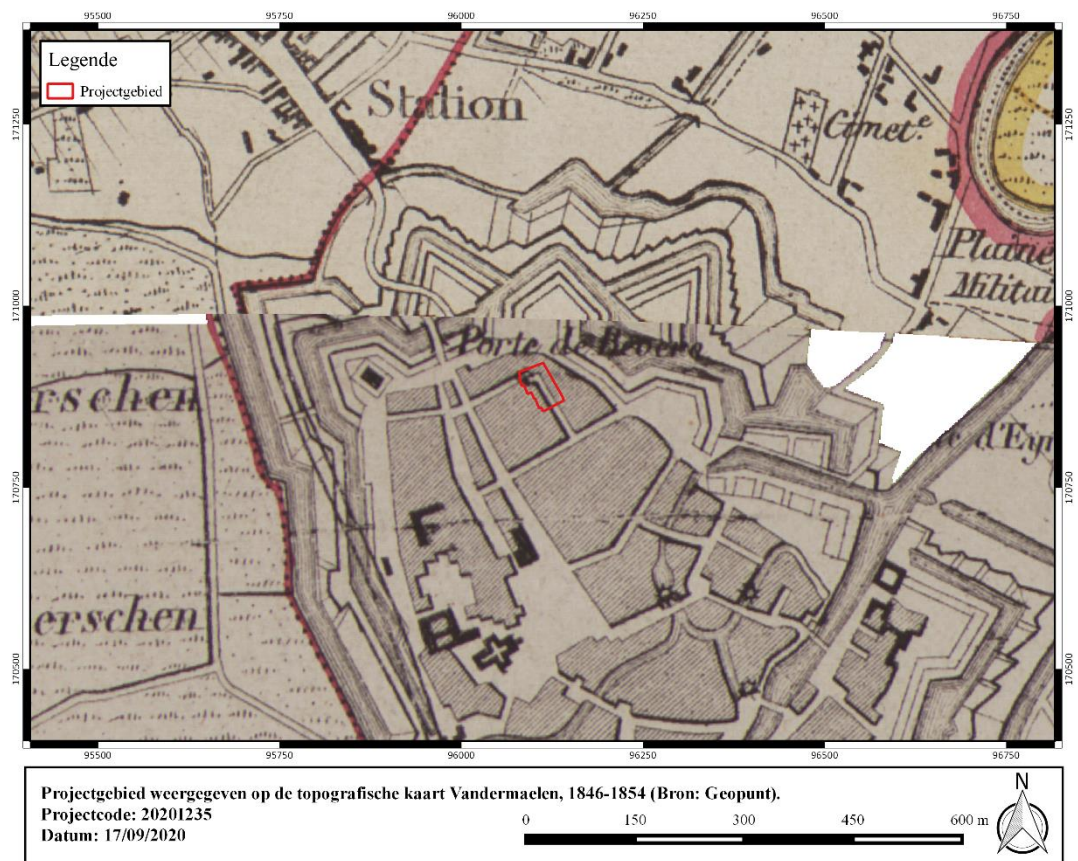
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Ferrariaat, 1771-1777 (Bron: Geopunt).



Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).



Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).



Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).



Figuur 27: Topografische kaart van 1884 (Bron: Cartesius).





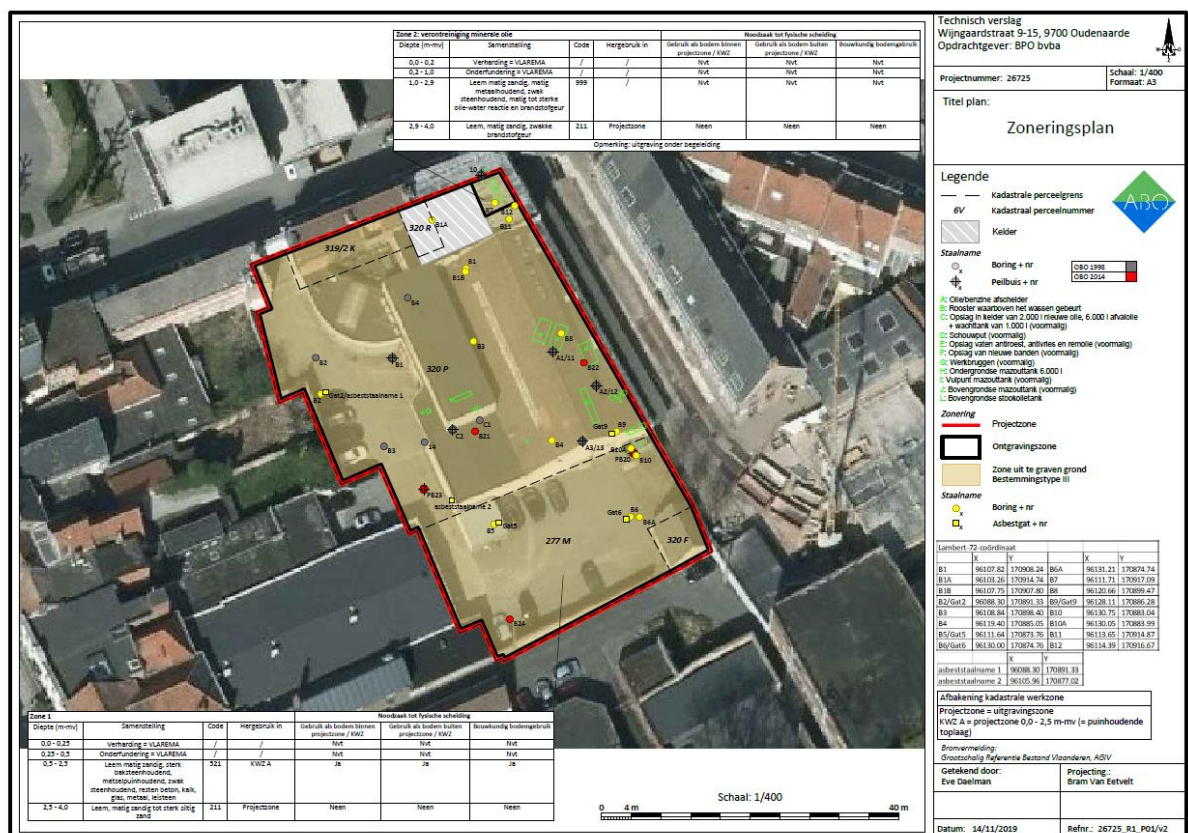
Figuur 28: Topografische kaart van 1910 (Bron: Cartesius).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie toont een beperkte evolutie van het bodemgebruik binnen de contouren van het plangebied gedurende de laatste decennia. De eerste beschikbare orthofoto dateert uit 1971. Dit beeld geeft reeds de situatie zoals vandaag weer.

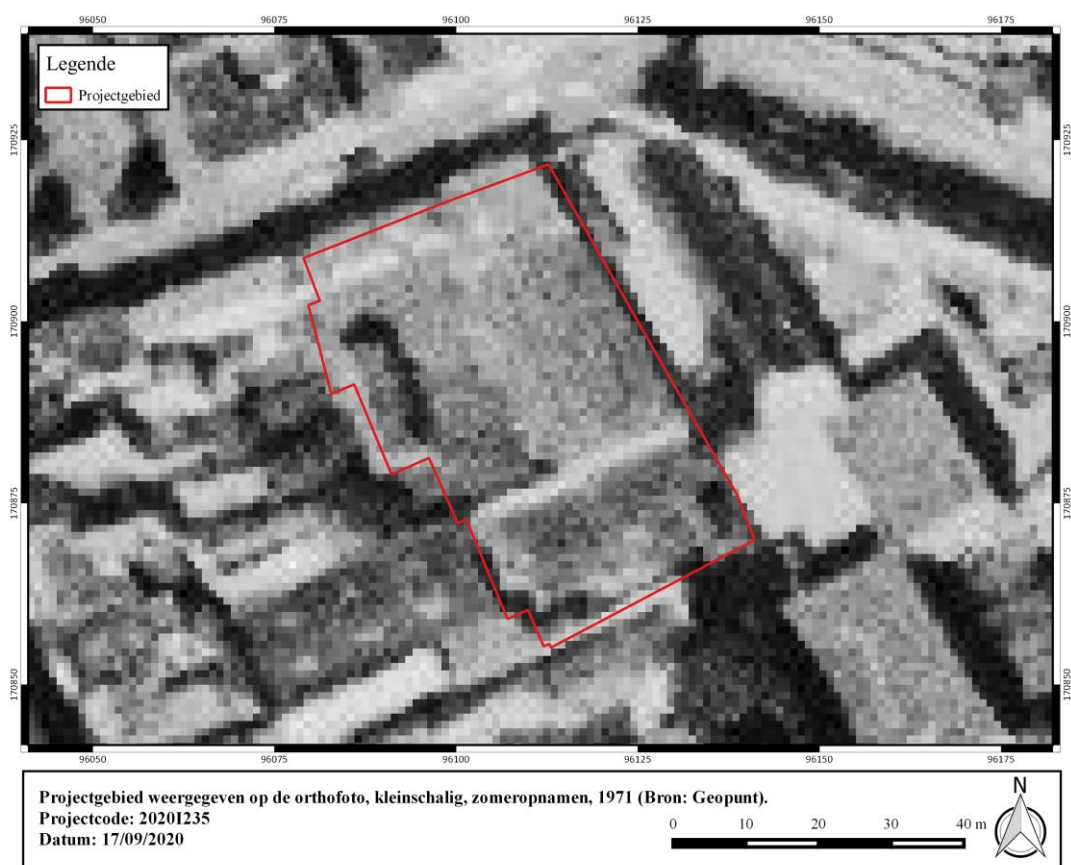
Op heden is de projectzone grotendeels bebouwd (ca. 1270 m²). Het overige gedeelte is ingenomen door verharding (ca. 980 m²). De bebouwing betreft er een tot 1967 gevestigde verffabriek. Daarna werd er een autoherstelplaats uitgebaat tot 2012 in dezelfde gebouwen. In het noorden van het plangebied, aan de straatkant, bevond er zich in 1992 een buiten gebruik geraakte ondergrondse mazouttank van 6000 l. In de garagewerkplaats bevinden zich de schouwput en de werkbruggen. Ten zuiden van het terrein was ooit een bovengrondse mazouttank van 5000 l gelegen. Deze is niet meer aanwezig. In het zuidoosten situeert zich nog een gebouwtje met asbestleien als dakbekleding.

In het verleden werd door ABO nv reeds een oriënterend bodemonderzoek binnen de projectgrenzen uitgevoerd, in 1998, 2015 en 2019. In het noordelijk terreindeel situeert zich een kelder met een oppervlakte van ca. 88 m². Binnen de projectgrenzen situeert zich tevens een voormalige schouwput en een aantal ondergrondse tanks. De controleboringen wijzen op een puinhoudende toplaag waaronder lemig zand voorkomt. Er is een kleine grondvervuiling ter plaatse van een mazouttank. Deze grond afgegraven worden en naar een passend grondreinigingscentrum worden afgevoerd. Voor de rest worden geen saneringswerken voorzien.



Figuur 29: Zoneringsplan technische verslag (Bron: Technisch verslag in kader van grondverzet: Wijngaardstraat 9-15 te 9700 Oudenaarde, BPO BVBA, p.38).

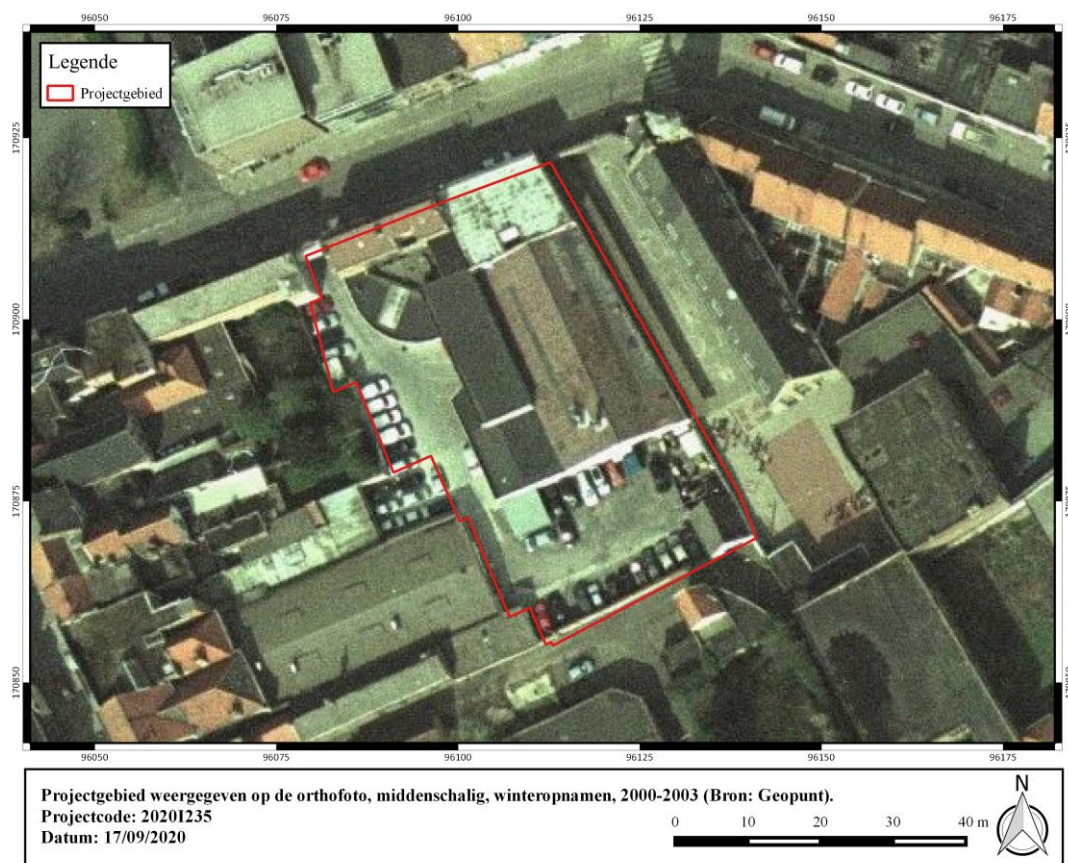




Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).



Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1990 (Bron: Geopunt).



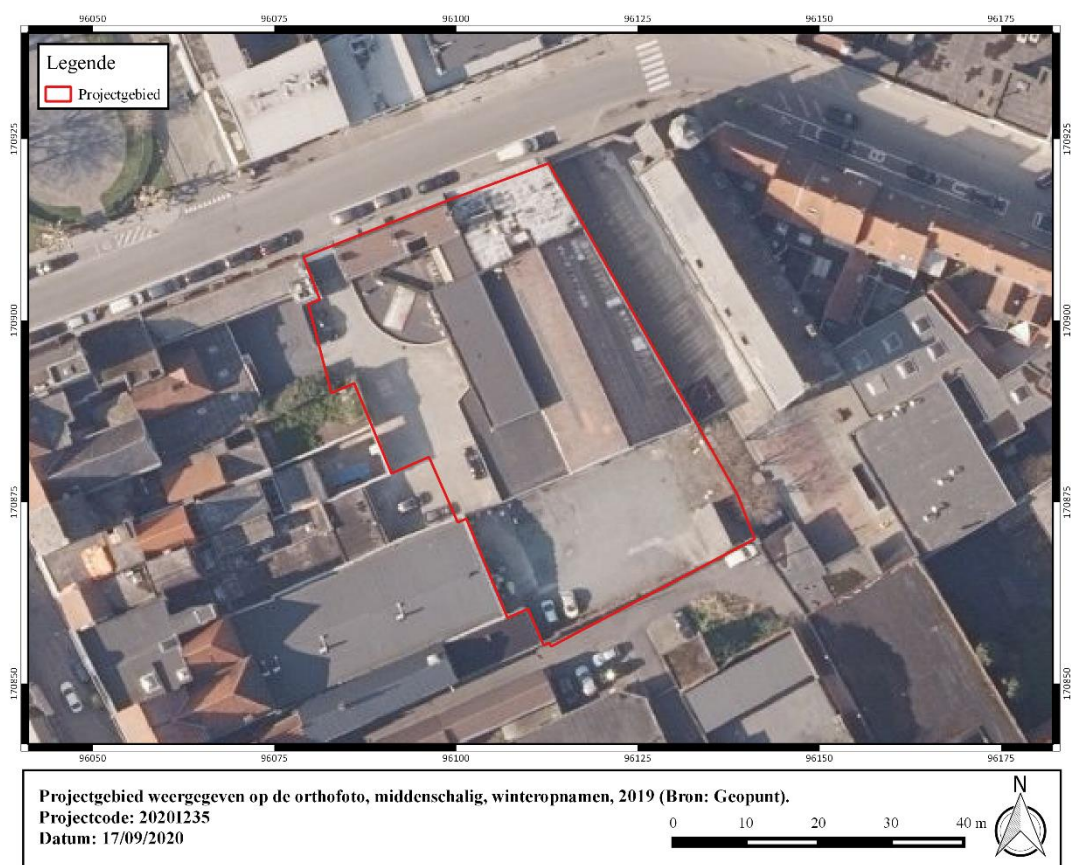
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).



Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).



Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt).



Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Oudenaarde. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 2250 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Op heden is de projectzone grotendeels bebouwd (ca. 1270 m²). Het overige gedeelte is ingenomen door verharding (ca. 980 m²). De bebouwing betreft er een tot 1967 gevestigde verffabriek. Daarna werd er in dezelfde gebouwen een autoherstelplaats uitgebaat tot 2012. Na de sloop van de bestaande bebouwing plant de opdrachtgever de realisatie van een nieuw residentieel complex met commercieel gedeelte aan de Wijngaardstraat in Oudenaarde. De geplande werken omvatten tevens de realisatie van een ondergronds niveau met een oppervlakte van ca. 1575 m².

Het plangebied situeert zich op de noordelijke helling van een stuifduin binnen de paleovallei van de Schelde. Deze landschappelijke situatie, op een iets hoger gelegen zone binnen het brede alluvium van de Schelde, moet een zekere aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op jager-verzamelaars in de regio. De oudste bewoning in de omgeving van het plangebied gaat terug tot het laat-paleolithicum. Tijdens een opgraving op de markt troffen archeologen van Solva heel wat artefacten aan in de oude stuifduin. De natuurlijke bodem lag tijdens het proefputtenonderzoek op het oostelijk gelegen perceel op een diepte van circa +10,9m TAW of 2,4 m tot 2,7 m onder het huidige looppniveau. Er is binnen de projectgrenzen een trefkans op een bewaarde artefactensite die bedreigd wordt door de geplande bodemingrepen.

Aan de muziekschool werd een landbouwniveau uit de IJzertijd aangetroffen en aan de Einestraat werden de restanten van een Romeins grafmonument gelokaliseerd. Verder bracht archeologisch onderzoek in de omgeving van het plangebied sporen aan het licht die wijzen op wonen en werken in de middeleeuwse stad. Bij de opgraving precies ten oosten van het plangebied zijn twee parallelle funderingen aangetroffen vanaf een meter diepte die mogelijk gelinkt kunnen worden met het 17^e-eeuwse Kapucijnenklooster. Het merendeel van het metselwerk dateerde uit de 19^e-20^e eeuw. Er werden ook vele ophogingslagen uit de 19^e en 20^e eeuw gelokaliseerd.

Het plangebied komt vermoedelijk in de 2^e helft van de 12^e eeuw – 1^e helft 13^e eeuw binnen de bebouwde stadskern van Oudenaarde te liggen. Op de kaart van Deventer is langs de reeds aanwezige Wijngaardstraat bebouwing weergegeven. Op de Sanderuskaart is het plangebied niet bebouwd, maar is wel het Kapucijnenklooster waar te nemen precies ten zuiden van het plangebied. De toegang tot het klooster valt samen met de huidige Kapucijnengang. Op een maquette van Nézot (1699-1768) valt het zuidelijk terreindeel samen met het klooster, het noordelijk deel met de ommuurde tuin van het klooster. Mogelijk zijn er binnen de projectgrenzen resten bewaard van het klooster, de kloostertuin, begravingen, pesthuisjes, etc.

In 1796 wordt het klooster gesloopt en deels verbouwd tot woningen. Op de Atlas der Buurtwegen uit 1840 is in het zuidoostelijk gedeelte vermoedelijk nog een overblijfsel te zien waarna dit uiteindelijk ook verdwijnt. Voorts blijft het plangebied vrij van bebouwing. Pas rond 1967 verschijnt bebouwing binnen de contouren van het plangebied die overeenstemt met de huidige bebouwing. Deze bebouwing betreft een verffabriek die nadien werd uitgebaat als autoherstelplaats.

In het verleden werd door ABO nv reeds een oriënterend bodemonderzoek binnen de projectgrenzen uitgevoerd, in 1998, 2015 en 2019. De controleboringen wijzen op een



puinhoudende toplaag waaronder lemig zand voorkomt. Ter hoogte van een voormalige mazouttank zal een kleine sanering noodzakelijk zijn.

Op basis van het bureauonderzoek kan gesteld worden dat er potentieel een site met een complexe stratigrafie kan verwacht worden. Gezien de aanwezigheid van historische bebouwing vanaf het midden van de 16de eeuw, en mogelijk zelfs jonger (o.a. Kapucijnenklooster) zijn verdere onderzoeksfases noodzakelijk om een waardevol assessment te kunnen maken van het projectgebied. Er kunnen immers altijd oudere fasen van bebouwing, maar ook randstructuren als waterputten, beerputten, artisanale kuilen, bijgebouwen of andere structuren, voorkomen op de achtererven van deze historische bebouwing. Ook menselijke begravingen kunnen aangetroffen worden. Tenslotte dient vermeld worden dat het plangebied gunstig is gelegen voor het aantreffen van steentijdartefacten.

2 Bibliografie

ABO NV, 2019. *Technisch verslag i.k.v. grondverzet, Wijngaardstraat 9-15 te 9700 Oudenaarde, Eindrapport*, Gent.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020

AGIV

CALLEBOUT, D., DE GROOTE, K. & AMEELS, V. 2012: Het ontstaan van de stad: een moeizaam verhaal. In: TRIO P., CASTELAIN R., VAN KERKHOVEN G. & DE SMET M. (red.), *Tijd voor Oudenaarde, Museum Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen*, Oudenaarde, 17-32.

CROMBÉ, P., CRUZ, F., DE GRAEVE, A., DE MAEYER, W., HALBRUCKER, E., TEETAERT, D., VANDENBERGHE, D. & VANDENDRIESCHE, H., 2018. Optically stimulated luminescence dating of an aeolian dune, occupied during the Final Palaeolithic and Neolithic, along the Upper Scheldt valley at Oudenaarde 'Markt' (prov. of East Flanders, BE), *Notae Praehistoricae*, 36, 49–70.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

HILDEBRAND, P., 1950. *De Kapucijnen in de Nederlanden en het Prinsbisdom Luik*. Antwerpen: Archief Der Kapucijnen.

SCHUURMANS, M. (2018) *Oudenaarde – Ontdubbeling verbindingsriolering Rietgracht Archeologienota / Bureauonderzoek*. 594. Amsterdam.

VANHOLME N., 2020. *Verbouwing van schoolgebouwen – Wijngaardstraat, Oudenaarde, verslag van resultaten proefputtenonderzoek*, Eke: RAAP. België bvba

VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

WILLAERT, A., 2019. *Woeker (Oudenaarde, Oost-Vlaanderen) Archeologienota Bureauonderzoek*. Archeologienota Bureauonderzoek. Sint-Michiels-Brugge: Ruben Willaert bvba.

